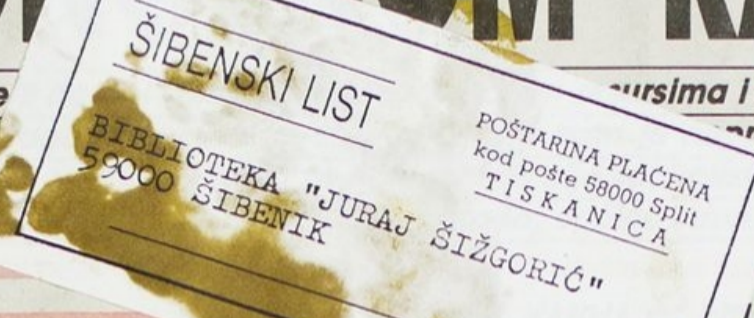

NA SUDBONOSNOM RASKRIŽJU

Mi imamo šansu koja se prije svega temelji na suverenitetu. Pitanje je samo prestanka stručnog, intelektualnog, profesionalnog, domoljubni i na koncu državotvorni

...kursima i mogućnostima koje pruža hrvatski...
...arilatelj nametnuo i našeg vlastitog...
...a floskula, nego logičan poslov...
...vine
Stranica 2.

ŠIBENSKI LIST

GLASILO OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XXX. BROJ 1506	IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR Šibenik, 31. listopada 1992.	CIJENA 50 HRD
------------------------	--	------------------

ŠIBENIK I ŠIBENČANI

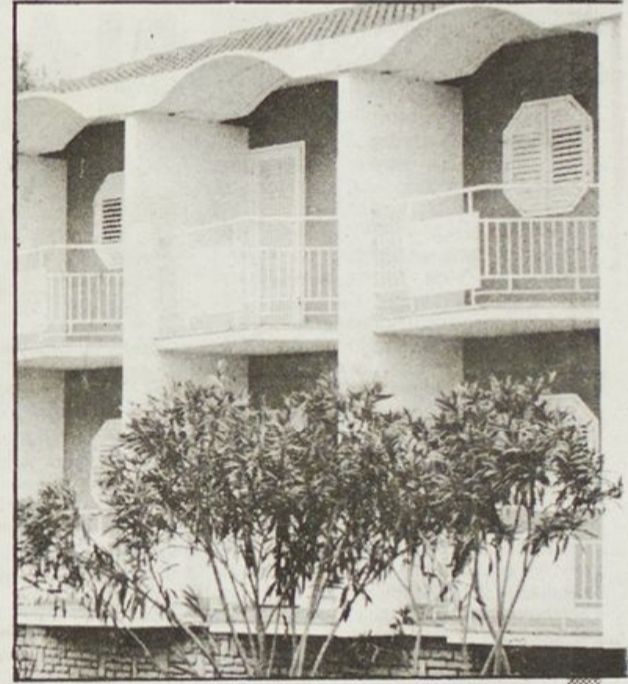
**CRNO-
BIJELO
U KOLORU**

Uvijek je postojao izvjesni rivalitet na relaciji Split—Šibenik—Zadar. Međutim, postojao je rivalitet i unutar samog Šibenika. Da li je prevladan?
Stranica 2.

I NAREDNA SEZONA? TURISTA NEĆE BITI?

Već sada je izvjesno da je naredna turistička sezona propala. Bit će prava umješnost sačuvati materijalnu supstancu i kadrovsku jezgru šibenskog turizma. Najgore će biti ako se općina bude petljala u stručne, turističke poslove
Stranica 3.

»KOPAČI ZLATA« S BIKARCA

**TU,
BLIZU
NAS**

Ljudi koji žive od smeća, o njemu ne govore kao i ostali. Romski obitelj Jovanović-Agović, njih petnaestoro koji zarađuju za kruh sakupljajući sekundarne sirovine, o smeću i svom svakodnevnom rudarenju na šibenskom glavnom deponiju govore s dignitetom i poštovanjem, kao što svatko drugi govori o poslu od kojega živi
Stranica 4.

CRNO-BIJELO U KOLORU

ŠIBENIK I ŠIBENČANI

Ako se u socijalizmu oporbenjaštvo moglo koliko toliko javno manifestirati onda se to događalo u športu. Odnosno na tribinama. Naravno to osude službene javnosti. Ali ipak na tribinama se vikalo svašta i prilično se moglo «lišo» proći zbog povećanja.

Naravno, samoupravni socijalizam je i tu postavio jasne granice preko kojih se nije smjelo. No, činjenica je npr. ako se «zvezdama» vikalo da su cigani da se to tumačilo kao kulturološki ne-civilizacijski čin, a ne kao nacionalno vrijeđanje. Sedamdeset-prve NDH je bila kratica od Naprijed Dinamo Hajduk, a pjevali su i: Dinamo i Hajduk dva su kluba bratska, s njima se ponosi cijela Hrvatska. Zna se što se događalo na nogometnim, malo manje košarkaškim, utakmicama krajem osamdesetih godina kao pretkazanje pravog rata.

Ipak bi bila greška sve navijaštvo podvesti pod nacionalno zbog unutar nacionalnih rivaliteta, ne računajući sve ostale elemente koji idu uz šport. Pojednostavljenjem dolazimo na područje Šibenika i šibenskog navijaštva. Šibenik je dugi niz godina bio bez prvligaša i onda su se ljubitelji nogometa odlučivali za Dinamo ili Hajduk, navijači Zvezde i Partizana su uvijek bili izvan konkurencije i nikada nisu ni pripadali Šibeniku u pravom smislu riječi, a u košarci između Jugoplastike, Zadra i Cibone, nekadašnje Lokomotive.

Bilo je onih kojima to nije igralo veliku ulogu, ali u većini slučajeva je poimanje građanskog statusa u krajnjem bilo presudno. Naime, Šibenik se nalazi između Splita i Zadra i uvijek je bio taj, naravno gledano iz šibenskog kuta, koji je između ta dva grada ostajao kratkih rukava. Split je bio forsiran kao regionalno sre-

dište, a u Zadar se dosta ulagalo jer je nakon drugog svjetskog rata trebalo dokazati da nije talijanski. Iz godine u godinu Šibenik je postajao sve uklješteniji, sve više se mireći sa sudbinom unaprijed se predajući i svaljujući krivnju na Splitskane i Zadranke. Stariji doduše kažu da se Šibenik nikada nije previše ljubio sa Splitom i Zadrom i uvijek je postojao određeni rivalitet koji se na ovaj ili onaj način zadržao do dana današnjeg. Sjećam se starog Šibenčanina koji je prateći utakmicu između Hajduka i čuvenog HSV-a navijao za Nijemce: na upit zašto odgovorio je da on ne navija za HSV nego protiv Hajduka. Tako se uvriježilo mišljenje da su fetivi Šibenčani bili daleko skloniji zagrebačkim modrima negoli splitskim bijelima. Isto tako Ciboni u odnosu na bivšu Jugoplastiku i Zadar. Istodobno s poslijeratnom, onaj «bivši» rat, industrijalizacijom i urbanizacijom sa Lenjinovom

geslo industrijalizacija + elektrifikacija = socijalizam u Šibeniku je bilo sve manje fetivih ili kako se zna reći pravih Šibenčana. Šibenik je počeo stvarati i rivalitet unutar samog sebe. Zagora, otoci i priobalje bili su najvećim dijelom za Hajduka, te Jugoplastiku ili Zadar. Sve je to nekako išlo, svatko navija za koga mu je drago, a najnezanimljivije je bilo onima koje sport baš i nije zanimao. Za slabije poznavatelje šibenskih prilika pravo malo iznenađenje se dogodilo kada je Šibenik dobio košarkaškog prvligaša. Jugoplastika je u bivšoj jugoligi zasigurno jedini klub koji je praktički imao dva domaća terena — u Splitu i Šibeniku. Na Baldekinu su uvijek imali veliku podršku s tribina, ali ne od navijača iz Splita nego iz šibenske općine Perkovića, Ražina... Valjda su se i sami Splitskani iznenadili što je tomu tako, a pravo objašnjenje su odmah imali samo oni kojima je najbitnija stvar

u životu što su fetivi Šibenčani kojima su svi ostali seljaci, te stanovnici Šibenika koji šibenik nikada nisu prihvatili dušom i srcem, koji nikada nisu razumjeli bilo grada.

Vrijeme neumitno čini svoje. Vjerojatno ste se već sjetili da Zagreb ima svoje «prave» Zagrepčance, Split svoje fetive Splitskane... potpuno je ista stvar i sa Šibenikom. Za nove naraštaje tek jedna od zanimljivih povijesnih epizoda, jer riječ je o anakronizmu koji je osuđen na izumiranje. Podjela na fetive i pridošle je imala smisla dok je pojam građanina označavao kakav takav status. Danas se to potpuno izgubilo i ostaje živjeti isključivo na «podbadačkoj» razlini. Uostalo koji su atributi što označavaju «pravog» Zagrepčanina, Splitskani ili šibenčanina?

Podjela na gospodu i seljake, odnosno težake i seljake izgubila se pred nekim drugim kriterijima razdiobe. Stoga je teško očekivati da će «Slobodna Dalmacija» imati na Baldekinu veću navijačku podršku iz šibenske općine. Isto tako čisto sumnjam da će se više pjevati Dinamo i Hajduk dva su kluba bratska s njima se ponosi cijela Hrvatska. Kad se nešto podrazumijeva onda nema više potrebe ni spominjati.

Ivica POLJIČAK

U ŽARIŠTU

Ova faza rata je definitivno završena. Agresija Srbije pod firmom takozvane JA na Hrvatsku je značila ujedno i njen poraz i kraj na ovim prostorima, barem što se Hrvatske tiče. Međudržavni odnosi na relaciji Hrvatska — SRJ počinju raskopnjavati totalno zaleđene i blokirane komunikacije na ratom zahvaćenom području. Radi se čak i na pripremama međusobnog priznanja, ali...

Je li time rat konačno završen? Hoće li Hrvatska bez rata uspostaviti vlast na još uvijek okupiranom području?

Odgovor na ova i srodna pitanja ovisi o tome hoće li i koliko će sateliti u takozvanoj «Republici krajini» respektirati službene stavove i dokumente donesene na razini Hrvatska-SRJ.

Kako sada stvari stoje neće. Čak se i već zaboravljeni Babić javlja, kako mu ne bi slučajno povijest zaboravila zabilježiti velike zasluge za «odbranu golorukog mu naroda i konstituisanje države kao vjekovne težnje naroda na ovim prostorima»!

U najnovije vrijeme događanja pokazuju da «krajinske» vlasti slabo ili gotovo nikako ne respektiraju snage UNPROFOR-a. Unatoč nazočnosti «plavih kaciga», četnici nastavljaju zločine nad ostacima tragova hrvatskog naroda u takozvanim ružičastim zonama. Razoružanje četničkih hordi i kontrola nad vitalnim objektima kao što su Peruća, aerodrom Zemunik i Maslenica su neizvršeni zadaci oko kojih se vrte kao mačak oko vruće kaše. Ne radi se ovdje samo o oslobađanju ovih mjesta

NA SUDBONOSNOM RASKRIŽJU

i povratku prognanika, nego o daljnjoj sudbini Dalmacije a time i čitave Hrvatske.

Koliku cijenu smo platili i koliku ćemo još platiti zbog toga, nije moguće izračunati, ali su posljedice jako vidljive. Prometna i energetska blokada južnog dijela Hrvatske ima za cilj učiniti ono što Mladićevoj soldateski nije pošlo za rukom — uništiti Šibenik, Zadar i Split kao, uz Zagreb, najveći potencijal Hrvatske.

Logika neprijatelja je vrlo jednostavna, bez prometa i energije propada gospodarstvo, to opet donosi financijski kolaps, siromaštvo, a to opet rađa ili bi po njihovu trebalo uroditi političkim nezadovoljstvom i nejedinstvom Hrvatske. Posljedice toga su poznate i kroz povijest su uvijek bile pogubne za konstituiranje Hrvatske kao jedinstvene i suverene države.

Sve očitiye razlike u visini standarda po pojedinim našim regijama i neravnomjerno raspoređivanje tereta rata i ratnih posljedica najplodnije su tlo za sve antihrvatske opcije, od onih tobo-

že bezazlenih autonomaških do velikosrpskih.

Možda u svakom trenutku toga nismo ni svjesni, a krilatice kao što su «jučer Beograd danas Zagreb...», «nama je sve srušeno, a oni nisu osjetili rata», «Trebalo bi i Zagreb granatirati da osjete što je rat» i slične, opasno razdiru ranjeno hrvatsko tkivo.

U općem siromaštvu kada ljudi sebi ne mogu priuštiti najosnovnije potrebitne kao što su struja, mlijeko, voće, knjige za djecu i štošta još, ove parole imaju daleko veću težinu nego inače. Stara izreka da su se braća obično dijelila u proljeće kad bi im u kući ponestalo brašna, vina i mesa, ima i danas svoju mudrost.

Na koji način se možemo boriti protiv zla koje je među nama?

Najprirodniji oblik bi bio materijalno i duhovno blagostanje, a najneprirodniji i najpogubniji je onaj koji se vodi se pozicije vlasti. To je zapravo upadanje u klopku. Time neprijatelj postigne cilj. Najefektnije je namamiti predstavnika vlasti da autoritetom i silom države intervenira pa ga onda prozvati, pro-

glasiti tiraninom koji krši ljudska prava, blokira razvoj demokracije. U ljudska prava i demokraciju se često zaklinju i oni koji po svojim moralnim i djelatnim sklopovima nisu ni blizu tih označaja. Oni se čak i vještije zaklinju i skrivaju jer sve što čine, čine s predumišljajem. Dakle vještije će se pred sućem braniti iskusni kriminalac od poštena čovjeka, ali zato i jest potrebna mudrost i pravednost u osobi suca da tomu doskoči.

Šibenik i područje koje mu prirodno gravitira posebno pogađa ova prometna i energetska blokada. Naše gospodarstvo se upravo baziralo na ta dva preduvjeta. Osim toga polustoljetni (i više) razvoj industrije je ostavio duboki trag i na način življenja u ovoj gradu. Nije samo ekološki problem posljedica industrijske tehnologije, nego i obrazovna, stručna i starosna struktura pučanstva. Navike, profesionalna orijentacija i načini poslovanja su također dobrim dijelom temeljeni na industrijskim gigantima TLM-u i TEF-u.

Strujni udar i prometna izolacija kao i ratna razaranja blokirala su gigante, veliki broj zaposlenih koji do tada nisu ni bili u prilici da kreiraju svoju sudbinu, ostadoše kao riba na suhom. Tako su se nekadašnje prednosti industrijske razvijenosti i natprosječnog dohotka po stanovniku, pretvorili u svoju suprotnost. Prijelaz na novi način poslovanja, privatizaciju teže idu, a velika poduzeća ovisi i o međunarodnim tokovima kapitala. U takvim uvjetima održati u životu gospodarstvo (makar i u poluživotu), sve funkcije pravne države i institucije u oblasti nadgradnje, a k tomu još i biti na visini povijesnog zadatka u otvaranju perspektiva je zaista težak zadatak. Šibenik se zaista nalazi na sudbonosnoj prekretnici između dvije različite budućnosti koje se nalaze pred njegovim vratima. Potonuti u vode provincijsko-malogradskog mentaliteta i postati beznačajno, skućeno i siromašno primorsko mjesto ili postati jedan od stupova moderne hrvatske države u upravnom i kulturnom, gospodarskom i svakom drugom vidu.

Mi imamo šansu koja se prije svega temelji na objektivnim, to jest prirodnim resursima i mogućnostima koje pruža hrvatski suverenitet. Pitanje je samo prestanka ovoga smrtonosnog zagrljaja koje nam je neprijatelj nametnuo i našeg vlastitog stručnog, intelektualnog, profesionalnog angažmana. Briga za opći interes nije socijalistička floskula, nego logičan poslovni, domoljubni i na koncu državotvorni način odnosa spram rođenog grada, općine i domovine.

Zadaci i mogućnost njihova ostvarenja nikada, nažalost, nisu u ravnoteži nego upravo u krajnjoj disproporciji. No nije to tako bivalo i biva samo nama. Držati korak s ostalima koji su u istoj ili sličnoj situaciji je vrlo važno, zaostati znači ispasti iz igre, a to znači i definitivno izgubiti šansu.

Ivan BURIC

KRONIKA

Poljoprivredna zadruga Rogoznica, otkupila je do sada 3 tone badema, tri vagona suhe jestive smokve i jedan vagon industrijske smokve. Otkup još traje pa se u Rogoznici nadaju da bi ove godine mogli otкупiti ukupno jedan vagon badema i četiri vagona smokava. Zadruga u Rogoznici nije i neće otкупljivati grožđe, a otkup maraske prepolovljen je u odnosu na prošlu godinu. Budući da je ove godine došlo do potpunog poremećaja i zatvaranja tržišta, zadruga otкупljene poljoprivredne proizvode neće moći prodati dosadašnjim kupcima na veliko. Odlučili su u kooperaciji sa susjednom zadrugom iz Marine izići na tržište.

Jadranska banka povećala je na 28 posto mjesečnu kamatnu stopu od prvog listopada na sve kratkoročne i dugoročne kredite koje odobrava svojim komitentima. Takvu odluku donio je Upravni odbor banke nakon povećanja eskontne stope Narodne banke Hrvatske na 24 i pol posto. Povećanje kamata ne odnosi se na kredite za stambenu izgradnju i za unapređenje privredne djelatnosti. Po većoj kamatnoj stopi rast će od 1. studenog i oročena štednja građana. Dinarski štedni ulogi oročeni na duže od mjesec dana povećat će se za 23 posto, na duže od tri mjeseca 24, a preko 6 mjeseci za 25 posto. Ako je rok oročavanja duži od godine, kamata je 26, preko dvije 27, a preko tri godine 28 posto. Kamata na depozite građana po viđenju ostaje nepromijenjena i iznosi 9 posto. Dopusšteno zaduženje na tekućem računu kažnjavat će se negativnom kamatom od 28 posto, a nedopušteno prekoračenje sa 30 posto. Svojom posljednjom odlukom Upravni odbor je omogućio poduzećima oročavanje novca na rokove kraće od mjesec dana. Kamata za depozite oročene preko deset dana je 21, a na one preko 20 dana 22 posto.

Izjednačavanje plaća privrede i izvanprivrede u srpnju bilo je kratka daha. U kolovozu su plaće u izvanprivrednim djelatnostima ponovo znatno nadmašile one u privredi. Zaposleni u izvanprivrednim djelatnostima u tom su mjesecu prosječno zaradili nešto više od 38 tisuća dinara ili gotovo osam i po tisuća više nego u privredi. Najveće plaće u privredi isplaćene su u šumarstvu, oko 42 i pol tisuće, a najniže i upola manje u trgovini i obrtništvu. Među izvanprivrednim djelatnostima najveći skok od čak 102 posto u odnosu na srpanj imale su zarade srednjoškolskih profesora. Prosječna plaća u srednjim školama bila je 49 i pol tisuća dinara. I u kolovozu najslabije se zarađivalo u kulturi i informiranju gdje je prosjek bio tek nešto veći od 27 tisuća dinara. Kolovoz je inače prvi mjesec u kojem su plaće realno porasle u odnosu na troškove života i to za 12,2 posto. Posljedica je to potpisivanja kolektivnog ugovora između Sindikata i Vlade Republike Hrvatske. U odnosu na isti mjesec prošle godine, plaće su međutim bile realno manje za čak 40 posto. Šibenčani i dalje zaostaju za republičkim prosjekom. Devetnaest i pol tisuća zaposlenih u šibenskoj općini zarađivalo je u osmom mjesecu 31.600 dinara, dok je prosjek zarada u Hrvatskoj bio za pet tisuća veći.

U četvrtak su u Šibeniku boravili predsjednica Hrvatske narodne stranke, dr. Savka Dabčević-Kučar i tajnik stranke Ivica Vrkić. Na sastanku, s izvjesnim brojem članova, raspravljano je o aktualnom političkom trenutku i o izborima u HNS-u od ograna do regionalnih saveza, a koji se moraju dogoditi najkasnije do 15. prosinca.

D.L.

POLITIČKA POZORNICA

STRANAČKI PRVACI U ŠIBENIKU

M. Đukić

Doktor Zdravko Tomac, dopredsjednik Socijaldemokratske partije Hrvatske, gostovao je prošle subote u Šibeniku, na tribini što ju je organizirala Općinska organizacija SDP-a. Dr. Tomac bio je, kao što je poznato, i član Vlade demokratskog jedinstva do prošlih izbora, a na tribini održanoj u Krešimirovu domu govorio je o aktualnim političkim prilikama u Hrvatskoj i odnosima s Bosnom i Hercegovinom te Saveznom Republikom Jugoslavijom odnosno Srbijom.

Pred kraj ovoga tjedna u Šibeniku je boravio i Milan Đukić, potpredsjednik Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske i predsjednik

Z. Tomac

Srpske narodne stranke. Zajedno sa stranačkim suradnicima Đukić se sastao sa čelnicima šibenske općine, rukovodstvom općine Drniš i povjerenikom hrvatske vlade za općinu Knin. Posebna pažnja posvećena je u razgovorima programu mjera za ostvarenje punog suvereniteta Republike Hrvatske na okupiranim područjima.

(Snimio: R. Gogec)

SVI SVETI I SPOMEN SVIH VJERNIH MRTVIH

ZAJEDNIŠTVO NEBA I ZEMLJE

KRONIKA

Repriznom izvedbom Brešanova EGZEKUTORA, Dramski ansambl šibenskog teatra, započinje ovogodišnju kazališnu sezonu. Redatelj predstave je Pero Mioč, u glavnim ulogama nastupaju Anka Bašić, Mate Gulin, Anđelko Babačić, Damir Štrkalj, Jere Svračak, Mladen Lacmanović i Ivan Šupe. Zbog nemogućnosti da EGZEKUTOR bude izveden u matičnoj kući, predstava je odigrana u kinu »ODEON«.

Delegacija FARAMACEUTA BEZ GRANICA, svjestke organizacije humanitarnog karaktera, posjetila je šibenski Medicinski centar i Općinsku organizaciju Crvenog križa. Cilj njihova posjeta ne samo Šibeniku nego i Dalmaciji je prikupljanje podataka o potrebama za lijekove na našem području te uvid u opskrbljenost naših zdravstvenih ustanova. Nakon tog informativnog posjeta očekuje se da će FARAMACEUTI BEZ GRANICA organizirati i slanje pomoći u potrebnim lijekovima.

Upravni odbor javnog poduzeća »HRVATSKE ŠUME«, odlučio je dodijeliti pomoć u drvima obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, teškim vojnim invalidima i prognanicima u cijeloj Hrvatskoj, pa tako i u šibenskoj općini. Prema toj odluci, oni će dobiti 8 prostornih metara drva za ogrjev na panju što znači da ih sami moraju sjeći i prevesti. Uz to prognaničke obitelji mogu dobiti i šest prostornih metara drvene građe za obnovu porušenih kuća. Za dodjelu te pomoći na šibenskom području zadužena je »ŠUMARIJA«.

Stanovnicima Skradina i skradinskog zaleđa u posljednje vrijeme stiče značajna pomoć za obnovu njihovih razrušenih domova. Tako je do sada iz Zagreba stiglo nekoliko šlepera cigle, a trebalo bi stići i tisuću četvornih metara stakla. Solinska cementara poslala im je nedavno 20 tona cementa. U Skradinu, u okviru domobranske jedinice osnovani su Uredi za obnovu sela u ružičastoj zoni — Rupa, Ičeva, Laškoviće, Sonkovića i Gračaca. Ti uredi rade i na uspostavljanju veza za dobivanje pomoći iz inozemstva.

Nakon dvodnevnog posjeta Dubrovniku i šibenskim boricima na tom dijelu hrvatskog bojišta, šibenska delegacija na čelu s predsjednikom Skupštine općine, Paškom Bubalom, i predsjednikom Izvršnog vijeća Ivanom Jerkinom, vratila se u Šibenik. Čelnici šibenske općine obišli su položaje boraca 113. brigade, koji se već nekoliko mjeseci bore na južnom hrvatskom ratištu. Šibensku delegaciju primio je general Janko Bobetko, koji je naglasio važnost takvih posjeta boricima na položaju. Tijekom boravka u Dubrovniku, šibencane je primio i Pero Poljanec, predsjednik Skupštine općine Dubrovnik i Željko Šikić, predsjednik dubrovačke vlade. Posjet dubrovačkoj općini čelnici šibenske općine iskoristili su i za obilazak razrušenih konavoskih sela i Cavtata.

U Službu traženja Općinske organizacije Crvenog križa u Šibeniku, prije nekoliko dana stigle su vrbe obiteljske poruke iz Bosne i Hercegovine, nakon gotovo dva mjeseca zastoja. 18 poruka je iz Sarajeva, 23 iz ostalih dijelova susjedne države dok je manji broj došao iz drugih dijelova bivše Jugoslavije, Makedonije, Srbije i Crne Gore. Tijekom ove godine, Služba traženja razmijenila je ukupno 393 obiteljske poruke te pokrenula 396 zahtjeva za traženje izgubljenih osoba. Iako je dosad riješeno 46 zahtjeva, zbog komplicirane administrativne procedure koji nalaže Međunarodni Crveni križ i čestog izostanka povratnih informacija, u Općinskom Crvenom križu računaju da je broj nadenih osoba ipak bio veći.

Jadranska banka odobrila je 29 novih okvirnih kredita šibenskim poduzećima za prevladavanje teške gospodarske situacije. Iznosi se kreću od milijun do milijardu i pol dinara, a rok otplate je 30. travnja sljedeće godine. Najveći iznos, milijardu i pol dinara, moći će prema potrebi koristiti Tvornica elektroda i ferolegura, a po milijardu i 300 milijuna dinara ŠIBENKA, SLOBODNA PLOVIDBA I POLIPLAST. Ta su poduzeća o kratkoročnim zaduženjima. Iz dvanaest turističko-ugostiteljskih poduzeća, odobrena kreditna sredstva trebala bi koristiti za pripremu turističke sezone. D.L.

Blagdani su bogomdane prilike da se srcem doživi ono što se vjerom prihvaća

Proslava blagdana uspješnije od svega drugoga čovjeku vjerniku približava istinu vjere. Zato su blagdani bogomdane prilike da se srcem doživi ono što se vjerom prihvaća.

Blagdan Svih Svetih i Spomen svih vjernih mrtvih (koji neposredno slijedi) duboko su teološki i pedagoški osmišljeni. Svojom proslavom omogućavaju kršćaninu da upije i usvoji istine vjere. Svojim sadržajem spomenuti blagdani jasno očituju veliku istinu: smrt ne dijeli čovjeka od Boga. Ona samo označava kraj ovozemnog putovanja što ga Bog daruje čovjeku za sazrijevanje u vjeri, nadi i ljubavi. Činjenica što smrt ne trga vezu prijateljstva ne odražava se samo na relaciji Bog — čovjek, nego i u međuljudskim odnosima. Oni, koji su nam bili dragi za života, ne prestaju nam biti dragi niti kad umru.

Prema tome, onostranstvo ne dijeli. Razdor među ljude nosi grijeh i mržnja. Vrijedno se podsjetiti kako su te velike istine o povezanosti živih i preminulih prisutne u afričkim i azijskim kulturama. To potvrđuje da su u skladu s težnjama ljudskoga srca. Čovjek-primitivac (u pozitivnom smislu riječi) to naprosto osjeća. Za nas je važno što ta povezanost neba i zemlje dobiva svoju potvrdu u Božjoj objavi i u vjeri Crkve.

Blagdan Svih Svetih najbolja je prilika da se razmisli o Božjoj zamisli o čovjeku. Za sve popise i statistike čovjek je zanimljiv jedino u razdoblju od rođenja do smrti. Biblija nas uči drukčije: Bog nas je imao u svom nauku spasenja prije postanka svijeta. Svatko je njemu važan. Na svakoga računa. Svatko — prema Božjem planu — treba ispuniti svoje životno poslanje. Tek tako se može ostvariti »punina u Kristu«. Za vrijeme zemaljskog putovanja Bog nas prati svojom milošću, a čitava vječnost bit će potvrda Božjeg odabranja i naše sreće u Bogu, ako odgovorimo njegovoj zamisli. Pogled u nebo što nam ga pruža bogoslužje toga dana omogućava nam da već sada živimo u nadi da ćemo jednom biti dionici nebeske radosti.

Čitava proslava protkana je mišlju o Općinstvu svetih. Ideja nadahnjuje slavljenje na svim razinama: sudjelovanje kod mise, molitva za pokojne, paljenje svijeća, posjet grobovima, različite komemoracije...

Svet je zapravo samo Bog. Potpuno je drukčiji od svijeta naših predodžbi i našeg načina zaključivanja. Pogotovo se ne može zatvoriti u kategorije ljudskoga mišljenja. Ujedno je i posvetitelj svijeta koji prihvaćaju njegovu poruku spasenja. Tijekom objave postupno se saopćava — polako sve više otkriva

Novi umjetnici pokušali su dočarati sreću svetih u nebu. Na slici vidimo jedan takav pokušaj

svoje lice. U Starom zavjetu izabire sebi jedan narod — potomke Abrahamove. Odabrani narod u početku svetost shvaća kao zbir obrednih propisa. Tek postupno — prvenstveno zahvaljujući djelovanju proroka — polako sazrijeva u svijesti moralne odgovornosti.

Novi zavjet ističe kako vjera i krštenje izvode čovjeka iz stanja grijeha i uvode ga u stanje milosti. Preko tog svetog znaka spasenja Kristova svetost postaje nazočna i djelotvorna u kršćaninu koji se otvara Božjoj ponudi spasenja. Zato sv. Pavao kršćane naziva svetima. I Crkva je sveta. Ne zato što bi njezini članovi bili bez grijeha, nego zato što je posljednica božanskoga života i što joj je Bog povjerio sredstva spasenja. Tako nam napisana Božja riječ osvjetljava pojam svetosti. Njezin izvor je u Bogu, koji nam se saopćava preko znakova spasenja — sakramenata. Svetost u nama postaje djelotvorna našom suradnjom na Božjem planu spasenja. Zato se svetost »kršćanina ne temelji na herojskim činima, nego na činjenici što nas prožima božanski život. Vanjski znak toga je uključenje u Božji narod (Crkvu). Blagdan Svih Svetih zato je najbolja prilika da zahvalimo Bogu što nas je pozvao u Općinstvo svetih. Mi pripadamo svetoj zajednici onih koji su otkupljeni Kristovom krvlju. Po krštenju ulazimo u svetu Božju obitelj. Ako program ponudeno milost, imamo i »drugog dasku spasenja — drugo krštenje«. To je sakrament pomirenja (ispovijedi). Dakako, iz navedenoga slijedi velika obveza da te istine živimo.

Upravo zato što svetost ima svoj izvor u Bogu i nama je darovana, nema

Blagdan Svih Svetih najbolja je prilika da se razmisli o Božjoj zamisli o čovjeku. Za sve popise i statistike čovjek je zanimljiv jedino u razdoblju od rođenja do smrti. Biblija nas uči drukčije: Bog nas je imao u svom nauku spasenja prije postanka svijeta. Svatko je njemu važan. Na svakoga računa. Svatko — prema Božjem planu — treba ispuniti svoje životno poslanje. Tek tako se može ostvariti »punina u Kristu«.

i ne može biti bitne razlike između »velikih i malih svetaca«, to jest onih čija se imena nalaze zapisana u kalendarima i onih čija su imena samo Bogu poznata.

U svjetlu iznesenih misli nije presudno važno je li netko već u samom času smrti postigao blaženo gledanje Boga (kao što je Crkva to uvijek smatrala za mučeničke), ili je prije toga trebao proći kroz razdoblje iščekivanja i čišćenja (čistilište). U svakom slučaju tko god umre u stanju milosti Božje (što znači bez smrtnoga grijeha na du-

ši) prije i kasnije pripada svetoj zajednici otkupljenih, to jest sretnom mnoštvu spasenih.

Ali, ako nije presudno važno, to ni pošto ne znači da nije značajno. Oni, koji su umrli kao Božji prijatelji, ali su ipak opterećeni malim grijesima, propustima i neispunjenim obvezama (dužnosti zadovoljštine) prije blaženoga gledanja moraju se toga osloboditi kako bi se mogli čisti pojaviti pred licem Boga. Njihov položaj je pun sigurne nade. Jedan teolog lijepo primjećuje: »Iza sreće blaženih u nebu, nema veće sreće od one što je uživaju svete duše u čistilištu, jer su sigurne u svoje spasenje.« Njihova muka je u tome što znaju da svojom krivnjom nisu dovoljno čiste da bi mogle ući u društvo nebesnika. Upravo zato što i mi pripadamo istom Općinstvu svetih za njih se trebamo moliti da što prije stignu do punog ostvarenja svoje osobitosti — do blaženoga gledanja Boga. U svojim molitvama mi izražavamo želju da im svijetli vječna svjetlost. Ta svjetlost je sam Bog. Znači, mi im želimo da budu neprestano obasjani Božjim licem. U tome je uključena vječna radost, vječni mir, smirenje svijuo čovjekovih težnji. Jedino to je puno ostvarenje čovjeka stvorenog na Božju sliku.

Prema pokojnima imamo i svojih obveza. Zauzeli su nas svojim životom i radom. Trebamo ih poštivati i biti im zahvalni. Ove godine na poseban način trebali bismo se sjetiti poginulih branitelja domovine. Svojim životima omogućili su nam da mi danas možemo slaviti blagdane i dolaziti na groblja.

Obveza prema pokojnima mogla bi biti veoma različite: uređenje groba, znak i natpis u skladu s onim u što su vjerovali i za što su živjeli, postupanje s naslijeđenom imovinom u skladu s njihovom voljom i sl.

Budući da nema granice između »malih i velikih svetaca« ova dva blagdana stapaju se u vjerničkoj pobožnosti. Tako najveći priliv vjernika na groblja bude na blagdan Svih Svetih poslije podne, a ne na sam Spomendan mrtvih. Taj običaj treba sačuvati i njegovati. Ne smije se ostati samo na vanjštni. Svake godine iznova se trebamo truditi da ga što dublje ljudski i vjernički osmislimo. Misao na Općinstvo svetih i na našu povezanost sa svima »koji u Kristu počivaju« (bilo da su već u nebu ili su još u stanju čišćenja) omogućava nam da život shvaćamo odgovornije i da Bogu zahvaljujemo što nas je pozvao u to sveto društvo.

don Ante SKRAČIĆ

KAKVA ĆE BITI NAREDNA SEZONA

TURISTA NEĆE BITI?

U teškim vremenima, u razdobljima kada glava ne pronalazi rješenja za opstanak, karakterna podjela ljudi se uprošćuje. Postoje samorealisti i optimisti. Sigurno je samo da će ovaj narod preživjeti i da na svakom (a neizbježan je) kraju tunela sja nekakva svjetlost. Istina, a nikako laž upućuje nas na najkraći put do kraja tunela, do svjetla. Eventualno proglašavanje stručne prosudbe defetizmom, unaprijed to treba naglasiti, bezobzirano je pokušaj civilne, parapolitičke lobotomije.

Sa skupa bivših prvih ljudi grada i općine održanoga večer uoči Savjetovanja o razvoju Šibenika, šibenske regije i srednje Dalmacije objavujemo razmišljanje Jere Slavice, ranije predsjednika općinskog Izvršnog vijeća, a sada generalnog direktora ACY-a.

»Svako vrijeme i svaka epoha nose nekakve pečate. Ovo današnje stanje, za šibensku je općinu vrlo bremenito. Naša se regija nalazi na povijesnoj prekretnici. Bitno su se izmijenili društveno-ekonomski i politički uvjeti privredvanja, a kičma i stožer šibenske privrede, dvije najveće tvornice (Ražine, Crnica) kao i cijela Dalmacija, posustale su jer su se našle na svojevrsnom otoku, energetskom i prometnom. Perspektive za rješavanje tih problema nisu baš ružičaste. Uz tu kičmu strateški pravac razvoja bio je i ostaje turizam. Treći pravac nikada nije jasno definiran.

Turizam je već dvije godine mrtav. Treća godina, 1993. nije vrlo neizvjesna. Ona je već sada izvjesno propala. Barem u onom dijelu organiziranog dolaska turis-

ta. Takvog posjeta ni iduće godine neće biti jer je sajamska, agencijska prodaja kapaciteta već davno završila. Možemo slobodno planirati da turizma 93. na šibenskom području neće biti, onakvog kakvog bismo željeli.

Prava je umješnost kako sačuvati materijalnu supstancu turizma, kako sačuvati kadrovsku jezgru turističkih poduzeća, da se ne nademo pred jednim sasvim novim početkom. U idealnim uvjetima turizam se može početi oporavljati 1994. godine.

Kao i ranije, najgore će biti ako se općina (država, vlast) bude petljala u to tko će se udruživati, samostalno nastupati, ako bude dijelila lekcije gdje će se formirati dioničko društvo... Ako općina ne uspije riješiti elementarne probleme uređenja i korištenja prostora uz more, ako uz to ne budu na pravi način funkcionirale sve ostale javne službe, od značaja za ukupnu turističku ponudu, neće za šibensku regiju biti sreće ni treći put (65-70, 72...).

Ne slijedimo skrštenih ruku, činimo (ACY) velike napore da osmislimo promotivnu kampanju. Želimo svijet uvjeriti da se u Dalmaciju može doći ljetovati, da je mirno, sigurno. Početnih rezultata bit će i ove godine ostanu li političke i birokratske prilike kakve su sada. Planiramo organizirati veliku manifestaciju za uskršnje blagdane. Jedriličarskom regatom od Skradina do Dubrovnika (naše dvije u ratu oštećene marine) želimo podsjetiti da smo tu, da smo živi i da spremno očekujemo naše goste. Nautičari će to najbolje najaviti svijetu.

IZLOŽBE

UMJETNICI DJECI POGINULIH BRANITELJA

»Djeca poginulih branitelja Hrvatske, tako smo obećali i tako će biti, uživati će trajnu podršku i pomoć« beskompromisno tvrdi Nikola Vukošić, načelnik Policijske uprave Šibenik. Izdvaja i naglašava da je Šibenik jedinstven i po tome što Policijska i Hrvatska vojska, zajedno, koordinirano vode brigu o najbližima, stradalih pripadnika MUP-a i 113. šibenske brigade. Sve dosadašnje akcije bile su vrlo uspješne. Zato je iz Policijske uprave inicirano i organiziranje prodajne izložbe radova likovnih umjetnika iz Hrvatske i Slovenije. Nesebičnu pomoć pružili su u Muzeju grada i direkciji Međunarodnog dječjeg festivala. Više od 40 likovnih radova poklonila su 33 umjetnika iz Hrvatske i Slovenije. Nisu bili posebno pozivani da sudjeluju u ovoj akciji, jednostavno su samovoljno iskazali i realizirali želju da na svoj način pomognu Šibeniku. Prodajom slika, koje inače zadovoljavaju vrlo visoku umjetničku razinu, moglo bi se prema očekivanjima organizatoru prikupiti oko 20 tisuća njemačkih maraka, dakako u dinarskoj protivvrijednosti. Očekuje se da će se među kupcima pojaviti i broj-

na šibenska poduzeća te privatni poduzetnici, koji su i ranije svojim prilozima pomagali staranje o djeci poginulih branitelja.

Prikupljena sredstva bit će prebačena na račun Općinskog odbora za pomoć djeci i obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, grupe ljudi koja svoj posao obavlja do kraja odgovorno. Za ovu, treću prodajnu izložbu u prošlih 13 mjeseci, svoja su djela poklonili: Veljko Toman, France Slana, Janez Kovačić, Miro Vuco, Roberto Faganel, Janko Ozač, Bojan Klančar, Darko Slavec, Viktor Radić, Bruno Paladin, Špiro Katić, Marica Žigmundovac, Eugen Kokot, Ivica Šiško, Darinka Pavletić — Lorenčak, Andrija Girardi, Tomislav Marijan-Bilosnić, Kažimir Hraste, Marija-Branka Košković, Gorki Žuvela, Andrej Kosić, Ksenija Turčić, Ljubomir Stahov, Tomaž Železnik, Aleksandar Guberina, Ante Belamarić, Nada Bogdanović, Lidvina Lukeša, Marin Berović, Miroslav Šutej, Vasko Lipovac, Ivan Malenica — Ičo i Vlado Šerić.

Njihovi radovi izloženi su u Muzeju grada Šibenika. Izložba će biti otvorena do 7. studenoga.

Agovići—Jovanovići na okupu. U kuću se može samo čisti, nipošto u radnoj odjeći

Dida o galebu nikada nije govorio kao o lijepoj ptici. Unuk, kojeg je uvodio u lov, najčešće je mogao slušati: «Galeb, on mesa ima jedino na prsin. I zapanti, da išta valja za isti, ne bi ga toliko bilo! Da se nekim slučajem vozite na središnji gradski deponij smeća na Bikarcu, a spavate, pa da, naposljetku, u polusnu čujete krikove galebova, pomislili biste da ste na moru. Od njih se tamo ne vidi nebo, a i crno-bijele gomile smeća stapaju se s crno-bijelim galebovima koji grabe otpatke hrane. Nije to kič-razglednica Dalmacije, koju je možda smislio nekakav kontinentalac da bi zadovoljio vlastite predodžbe o moru, to je simbioza beživotnog smeća i života umotana u perje, ili u ljudsku kožu. Bager «Čistoće» nije radio, a dva umorna vozača, siti smeća i pustoši oko sebe bili su jedini ljudi u krajobrazu brda papira, lima, starih karoserija... Tek kada se bolje zagleda, kojih stotinu metara dalje, primjećuju se crne točkice ljudi koji rukama prekapaju pustinju otpada oko sebe. Pustinju? To je samo privid.

Vitezovi smeća

Sasvim na rubu deponija, nekih stotinu metara od službenih prostorija «Čistoće», stoji velika, solidna kuća, niti po čemu različita od mnogih kuća po selima ili na rubu grada. Hrvatski barjak vijori se na balkonu i njegove boje razbijaju sivu gromadu krša u pozadini. Krša u kojem jedva ima travke i za najskromniju ovcu. Ispred kuće su stare karoserije, načete rdom, a među njima

Dva od tri ružičasta prašćića, koji obećavaju da gladi ne može biti u obitelji

ruju tri ružičasta prašćića, nesputana bilo kakvom ogradom. U kuću se prvo ulazi kroz predsoblje popločano finom, crnom keramikom. Tu veselo gori peč, pucketaju masa i drva. Toplo je, ali su dvije djevojke koje me sačekuju na ulazu, bose. Bose odlaze i u dvorište. A friško je, bez sunca. Njihova mati je Duška, ili Dušanka Jovanović. Kada je rodila prvog sina, Gringa, imala je 15 godina. Njen prvi muž S. — Rom, kao i ona, bio je stariji 30 godina.

— **Bio mnogo ljubomoran. Voleo da pije, a nije bio loš, kao trezan!**

Problem je u tome što je S. rijetko bio trijezan, i rijetko kada nije tukao Dušku. Jednog dana (nesreća je u njihov život već duboko zagazila!), Dušku je upravo tada posjetio njen brat, S. ju je, nakon silnog pijanstva stao daviti. Bila je već polumrtva, kada je u sobu ušao njen brat i da zaštiti sestru, nožem ubio šurjaka. Duška je ostala sa-

ma sa četiri sina i dvije kćeri. Tada je imala samo prizemnicu, ali sama nije mogla naporno raditi na smeću i odvajati sekundarne sirovine: aluminij, bakar, željezo, lim. Smršavila je, rezerve novca su se istanjile, a 1986. godine sa Sandžaka je, tražeći kruh u Šibeniku, došao Aco Agović. Prvo je kod nje bio radnik, i naposljetku, postao mužem, ocem i djedom. Otada pa do danas, podignuli su još jedan kat i prizemnica se pretvorila u solidniju kuću.

— **Eto, nisam znao da ću da postanem dida, kada dođem u Šibenik** — govori Aco, dok pijem kavu u dnevnom boravku — urednoj i čistoj prostoriji koju od kuhinje dijeli zastor. Aco s Duškom, koja je rođena 1955, nema djece. Ona, uz svoja četiri sina i dvije kćeri ima još i petero unučadi. Jablanka, kćer rodila je prvo dijete s 13 godina, ali je umrla.

— **Nazeblo, razbolelo se i umrlo.**

»KOPAČI ZLATI S BIKARCA

Jablanka sada u naručju drži malu Josipu, svoju zdravu i veselu kćer. Rodila se u skloništu Medicinskog centra u Šibeniku, za vrijeme jednog od topničkih napada na grad. Aco je zadovoljan s obitelji u koju je došao. Kao i svakom Romu, i njemu su djeca smisao života. — **Mi Romi, kazuje, volimo dicitu, i živimo za njih. Dica su bogatstvo, i zato se ženimo i udajemo mladi, i želimo da dočekamo i dicitu svoje dice.** A to što s Duškom još uvijek nema djece, i nije mu toliko važno: on je zadovoljan i sve ih voli, posebno trogodišnjeg unuka, koji mu sakriva ključeve od automobila, da Aco ne bi bez njega otišao u grad.

Svi koji su u prostoriji, ukoliko su radili na smeću, moraju se oprati kada ulaze u dnevni boravak. Stoga i Gringo, koji posljednji dolazi s deponija, nije na obiteljskom portretu snimljenom u sobi. Nije se još okupao, niti promije-

nio, a ima još nekog posla. Rat u Hrvatskoj snizio je i kvalitetu smeća: «**Leba više ne možeš ni za svinje da sakupiš** — govore uglas. I aluminija, bakra, željeza i akumulatora — pravog bogatstva koje, kada sakupe izvjesnu količinu, obitelj Agović-Jovanović dalje prodaje, više nema kao prijašnjih godina.

Loša vremena

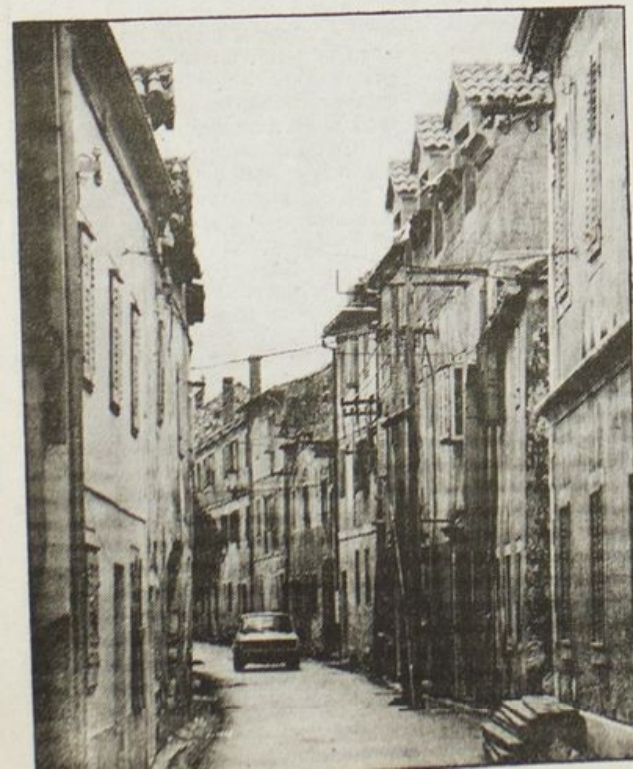
Kada se živjelo bolje, oni bi za godinu sakupili oko četiri tone-mjesečno oko 400 kilograma. Bilo je i vremena, kada su jednom čovjeku svakog mjeseca, morali plaćati tisuću i pol maraka. Točnije, gurnuti mu u džep, iako imaju urednu dozvolu za prikupljanje otpada. Kada je Aco, da bi platio, morao prodati obiteljski BMW, Duška se naljutila, otišla kod tamošnjeg predsjednika općine (prije nekoliko godi-

Još jedna u kuću

PRELET IZNAD KRAJINSKOG,

SKRADIN
IZMEĐU PUŠKE
I »MISTRIJE«

KUKAVIČJEG GNIJEZDA

U Skradin se polako, ali sigurno vraća život. U ranu poslijeratnu jesen život na graničnoj crti sa tzv. krajinom određuje puška i »mistrija«. Budnom je oku hrvatskih graničara promaknula samo Koveljka Gnjidić, strina iz Deversaka koja je tek toliko, da se tradicija ne prekine, donijela tuke na sajam za sv. Petku u Skradin.

Prolazak tete Koveljke imao bi značaj avionskog prelijetanja sovjetske granice i spuštanje na Crveni trg u Moskvi da to nije preduhitrio Mijo Grozdanić i svojim poduhvatom prekoračio granicu (ne)mogućeg i zabranjenog. Mijo se prethodno u kafiću »Platana« zakleo da će sa izvora Vrbiča, a koji se nalazi na teritoriju Sonković-Gračac, donijeti litru svježje izvorske vode. I jasno napiti se na izvoru.

Vrbička voda je za vrijeme Austro-Ugarske pobjeđivala na natjecanjima i svaki Sonkovičanin bi odmah prepoznao zamjenu. Ako je donesela je ču te misec dana hraniti i poiti, s nevjericom običa Marinko. Mijo se doista tog jutra uputio i prošao fantomsku granicu na isti način kao i teta

Koveljka — auto—tabaničima. Duboko je zašao u teritorij tzv. krajine kad su ga primjetili stari znanci, a ubrzo kao opasnog »hrvatskog ustašuterrorista« u stočnom kamionu deportirali i vozikalni po drevnim prijestolnicama hrvatskih vladara od Bribira pa do Knina. »Poznati ustaški terorista« je zatim deportiran. Natečene usne, prebivenih rebara i uz zalaganje i neprocjenjivu pomoć europskih promatrača i snaga UNPROFOR-a, koji su ovom akcijom opravdali visoke dolarske prinađelnosti, Mijo mi je po povratku objasnio da kutija šibica košta oko 30 krajinskih dinara, ali da je Kenijcima prodaju za 100 K.D. Na svakom proizvodu otisnuta je oznaka državnosti — »Made in Krajina« a kupci su uglavnom turisti — UNPROFORCI. Zasad cijena tih rijetkih proizvoda nije osobita, ali će kad »krajina« propadne vrijednost strelovito skočiti pa je na burzi u Bratiškovcima i na posljednjoj aukciji u Kistanjama zamiječena pojačana poslovna groznica. Od Vrbiče do Skradina samo Mijo i »krajina« ...

Konspirativac Mijo je budnim okom zapazio

dokument »strogo povjerljivo« i tajna, a pošto je čovjek u II. raz. osnovne škole naučio ćirilicu, shvatio je da se zapravo radi o zakonu o abolaciji ili oprostima za one koji nisu znali ili nisu mogli ili nisu smjeli raditi to što su uradili. I Koveljku je vratio UNPROFOR u komadu bez ijedne ogrebotine. Šteta za sajam sv. Petka, što se ugasio, bila je to posljednja šansa Skradinjana da kompletiraju zimnicu. Ostaje nejasno da li UNPROFORCI pipuvino z lonci i to skrivečke s onu stranu barikade. Očekivanja da će se ispod kratera i jama koje su nastale za vrijeme prošlog rata (koji još traje) naći nešto vrijedno izjalovila su se. Iskopavanja su potvrdila prognoze pesimista. Ništa nije nađeno. Ostala je tek varljiva nada da »Vodoprivreda« — Split, koja bagerima raščišćava regulaciju skradinskog kanala ili kod uređenja mjesne plaže i parkirališta negdje slučajno pronađu sarkofag Grgura Ninskog ili ušteđevinu brojnih rimskih legionara — umirovljenika što u mnoštvu obitavaju u legendarnom municipiju na ušću rijeke Krke u more.

TA

TU, BLIZU NAS

«Takav ti je naš
Romski život,
moramo ceo život
da radimo».
Aco-Mensur
Agović na
svakodnevnom
rudarenju smeća
na Bikarcu

Okoliš je varljiv, a kuća je solidna, kao i svaka druga

Obiteljska fotografija, koja će ući u obiteljski album foto-amatera Ace Agovića. Jedan od njih luksuzno uvezan — na smeću

...kola je u skladu s modernim trendovima um...
«operušana», a nastava se održava u zgra...
re škole iz sigurnosnih razloga — (tko kaže
... povijest ne ponavlja ...). Vratila su se sva
... pretežno hrvatske nacionalnosti, uglavnom
... s nostalgijom sjećaju uzbuna i dobrih stave...
... kad nije bilo nastave i nisu trebali uč...
... učitelji odmetnuli se i topnike, ali su ih
... i sv. Jere začarali i školu pogodili nisu ...
... prepričava boks meč učitelja matematike
... koji je za vrijeme sata istjerao cijeli razred
... tavio se bjesomučno šaketati s učenicom 7.
... da iz Rupa. Konačni rezultat je po rundama
... šen, ali je učenik izbačen iz škole. Po školi
... koj je pred kraj totalitarizma zapaljen dosje
... lnskog SUP-a, okačene su brojne slike
... ih velikana i oglednih ploča na ćirilici. No, da
... omicateljima Stevana Koljevića i Ilije Garaša...
... može doskočiti svjedoči primjer ravnatelja
... nske škole, gospodine Stjepana Trbuka.
... n se javio na natječaj za pedagoga i u molbi
... ao da se zove Stevo iz Beograda. Primljen
... duševljenjem i nadom. Hladan tuš je nastu...
... ad je Stevo već na prvom sastanku izjavio da
... nacionalnosti Hrvat. Ubrzo se saznalo da je
... «završio katoličku gimnaziju na Sv. Duhu
... grebu i da je katolik sa šestoro djece. Tek
... je demokratskih promjena Stevo je postao
... što je i bio — Stjepan ili popularno Stipe. Eto
... je Stevo doskočio Čedi.

Obnova krovova u Bičinama

se očito ne krivi način ... ostaje nejasno gdje su
ostali parovi cipela, od samo jedne nitko nema
koristi. Bilo kako bilo Zagreb je poslao Skradinu
cigle, uskoro stiže staklo.
Čuje se domobranska i brigadirska pjesma
— počinje obnova. U ovom trenutku Karl Sauer
s broda «Estonija» jedini je turist u mjestu. Za koji
dan ćemo i u Zagreb ... Fond za obnovu grada
Skradina «Pax et bonum» organizira «Dane Skra-
dina» u Zagrebu. Bit će velika fešta. Bila je i tele-
vizija i snimala emisiju o domobranima. Momci iz
Skradina, Bičina i Dubravica, «stari vukovi» ogrez-
li u borbi, prekaljeni u ratu a nenavikli na snima-
nje, doista su se doimali kao pravi domobranci iz II.

na) i on im je, nakon kratkog telefon-
skog razgovora, zauvijek skinuo s vra-
ta i budžeta nepoželjnog ucjenjivača.
Oni su inače, na deponiju do 11-12 sati
u noći. Paze da ne izbije požar, bilježe
kamione, utovar, istovar... Sada Aco
pokušava, s obzirom na to da oni de-
ponij paze od svih neželjenih moguć-
nosti, da barem on dobije socijalno
osiguranje. Podnio je već zahtjev za
domovnicu, ali nema vremena čekati
u dugim, iscrpljujućim redovima, jer
mora raditi. Bio je i u Hrvatskoj vojsci,
u drniškoj brigadi nekoliko mjeseci, pa
su ga oslobodili, jer je hranitelj obitelji.
Inače, njegove zasluge u domovini-
skom ratu sežu i malo dalje u prošlost,
dok još nije bio hrvatski vojnik: za vri-
jeme četničkog napada na grad, oni su
čuvali deponij. Primijetili su da se svaki
avion (niti jedan nije pucao na njih),
okreće u podnožju brda. Aco je, kaže,
odmah otišao u Krizni štab i rekao to
odgovornima. Poslije su trocijevci
stavljani «tu negdje», i oborili dosta
aviona. Agović-Jovanović, žele narav-
no, da ovaj rat što prije završi. Oni spa-
daju među one Rome koji su ozbiljno
shvatili zaključke svoga Sabora: nema
seljenja, nema lutanja. Gradite kuće
i izaberite sredinu u kojoj ćete živjeti!
I kuća na Bikarcu, stoga je njihova ku-
ća, kuća te obitelji u kojoj Aco Agović,
u stvari Mensur, Musliman, živi u skla-
du i harmoniji s Dušankom Jovanović,
pravoslavne vjere, koja štuje i Veliku
Gospu i Gospojinu. — **Ako i ima sva-
de, mi to brzo rešimo.** S njima je i zet,
Jablankin muž, koji radi zajedno
s Acom. U Hrvatsku vojsku nisu ga
htjeli primiti, jer je, radeći na stroju,
u Kovinu, prije nekoliko godina izgubio
dva prsta na desnoj ruci. U kući, još od
prvih izbora, visi i slika predsjednika
Tuđmana. Njima je ovdje na Bikarcu,
i u Šibeniku, najbolje. Na izlasku iz top-
log doma, psić rase čihuaua skače oko
nas. Kuja je, pa je u obitelji zovu Kurva.
— **Dodi, Kurvo!** I psić dođe, nimalo uvri-
jeđen.

Još jedna fotografija pred kućom.
Tri prašćića, koji obećavaju da u obite-
lji neće biti gladi i dalje ruju i grokću
oko nas. Agović-Jovanović, koji
o smeću govore s dignitetom i pošto-
vanjem, kao što o poslu od kojega žive
govore manje-više svi, su: Aco, Du-
šanka, Gringo, Miroslav, Nenad, Stevo,
Jadranka, Jablanka, Spasilije, Dušan,
Franjo, Josipa, Suzana, mala Duška
i Mirandija, ili Milka.

— **Mi ti Romi, takvi nam je život,
moramo raditi do smrti, bez da stane-
mo. Aco je inače, završio, kao dobar
učenik, osnovnu školu u Sandžaku.**
Dalje nije htio, i odlučio je raditi.

A što sve bacamo u smeću?
— **Ako ima dobre oće, to uzmeš za
sebe.**

Nade se i srebra (Duška je jednom
bacila par kila, zabunom), čak su našli
i jedan pištolj i predali ga policiji.

A kako žive, iako je rat, i kada je
svima teško? — **Kad me vide sa zla-
tom, svi misle da sam bogat. Mi Romi
bez zlata ne možemo — volimo ga**
— govori Aco i pokazuje narukvicu,
ogrlicu, prstenje... Ne žali se niti na
skupe cigarete. Do automobila se spo-
tičem o budilicu, kojoj bi trebala svega
nezatna intervencija urara. — Sve što
nama ne treba, podelimo ljudima,
— govori Dušanka dok odlazimo. Na
putu do Šibenika, i oni su bezbrojni ga-
lebovi izgledali ljepšima nego kada
smo dolazili na Bikarac...

B. PERIŠA
(Snimio: R. GÖGER)

HUMANOST NA DJELU

»NADA« I NJENO 51. KUMČE

Francuska humanitarna organizacija ESPOIR koja
već nekoliko mjeseci djeluje i u Šibeniku preko svoje
vlastite ispostave (kod nas u prijevodu NADA) njegu-
je poseban oblik humanitarne pomoći. Naime, uz već
klasičnu pomoć u hrani, odjeći, obući i higijenskim
potrepštinama namijenjenih prvenstveno djeci ES-
POIR je pokrenuo i kumstvo naše djece s francuskim
obiteljima. Do sada je već 51 dijete koje je izgubilo
oca ili hranitelja odnosno dijete iz obitelji s mnogo
djece dobilo kuma u Francuskoj koji mu mjesečno
šalje iznos od 100 franaka, pisma i brine se o njemu.
U šibenskoj NADI uz naše aktiviste i volontere radi
i g. Alain Courtois, a već dva mjeseca u Šibeniku bo-
ravi povjerenica organizacije, Lina Roy. Njen je zada-
tak, kako sama kaže vrlo zanimljiv i za samu nju iza-
zov — jer je tu na samom mjestu i jer kontaktira
s ljudima kojima izravno pruža pomoć, ali i sa onima
u Francuskoj koji tu pomoć šalju ovamo. Gospođa
Roy će boraviti u Šibeniku još mjesec dana, a čim
ode doma u Francusku izvijestit će čelne ljude svoje
organizacije o aktivnostima šibenske podružnice
i pomoći koja je sada najpotrebnija Šibeniku i Hrvat-
skoj. Trenutačno je šibenska podružnica ESPOIR-a
jedina podružnica izvan Francuske dok je na kraće
prekinut rad podružnice u Rumunjskoj, a u Južnoj
Americi se tek planira otvoriti nešto slično. Sljedeća
akcija Espoira bit će božićni pokloni za djecu izbjeg-
lice i prognanike.

8.7. 92.

Dragi.....

Tragično je i teško početi dopisivanje u ovim uv-
jetima. Da bi mi bilo lakše započeti pismo promatram
tvoje dvije fotografije koje sam stavio na stol. Po
onome što na fotografijama vidim čini mi se da voliš
biciklu i plišane igračke i nadam se da će ti nešto ubr-
zo moći poslati. Isto tako, molim te da mi tvoja ma-
ma napiše ono što bi volio imati i što bi te obradova-
lo.

Dopusti da se predstavim: zovem se... imam 34
godine, imam dvoje djece, dječaka od 8 i djevojčicu
od 3 godine. Oboje imaju bretonska imena jer ja sam
jako vezan za Bretanju, pokrajinu u kojoj živim. Ra-
dim kao nastavnik.

Ne poznajem tvoju zemlju, ali budi siguran da ću
je jednog dana posjetiti. Kad sam doznao da je kod
vas rat, napravio sam sve što sam mogao da bih ne-
kako pomogao Hrvatima, ali vjerujem mi da to kod nas
nije uvijek lako. Mislim da nitko nema pravo učiniti da
jedan narod pati zbog toga jer želi svoju samostal-
nost. Svim srcem sam uz vas.

Dakle, kad sam doznao da mogu biti kum nekom
djetetu iz Hrvatske nisam ni trenutka oklijevao i zado-
voljan sam da na bilo koji način mogu pomoći. Nemojte
se ustručavati pitati ono što vam treba a ja ću
napraviti ono što mogu. Nastojat ću pisati što je mo-
guće češće, a svakog mjeseca uplatit ću novac pre-
ko udruženja «Espoir» da bi to tebi i tvojoj mami po-
moglo da barem malo bolje živite.

Volio bih da mi pišete, da mi pričate o sebi, o va-
šem životu, o onome što vas veseli. Završit ću ovo
pismo i nadam se da će ih biti još puno.

Šaljem puno pozdrava tebi i tvojoj mami i šaljem
jednu svoju sliku.

7. 10. 92.

Dragi.....

Drago mi je da sam primio vaše prvo pismo, stiglo mi je
danas. Hvala na razglednici koju ste mi poslali i koja je u me-
ni probudila želju da vas posjetim i upoznam vaše lijepo
mjesto na obali. Mi smo ovdje udaljeni 20 km od mora, a na-
še more hladnije je od vašeg (16°C ljeti). Stanujem u vrlo lije-
poj pokrajini Bretanji za koju se nadam da ću vam je moći
jednog dana pokazati.

Prije dva dana bila je godišnjica pogibije vašeg oca
i supruge. Sigurno ste puno mislili na njega. Teško je izgubiti
oca i supruge. Istina je da je poginuo za uzvišenu stvar: slo-
bodu svoje zemlje, ali ništa ne može zamijeniti oca. Rat je
previše okrutan. Stidim se Francuske koja čini malo da bi to
zaustavila, sve te strahote koje se svakog dana događaju.
Od srca vam želim da nađete sreću i mir u slobodi.

Molim vas napišite mi čime vas mogu obradovati.
Sutra kod nas ponovno počinje škola, počinjem ponov-
no raditi. Da li su u Hrvatskoj škole otvorene? Da li se hranite
kako treba? Za mene 100 F koje šaljem nije previše, možda
bih mogao i više pomoći. Kako živite? Mi ovdje živimo dosta
dobro i teško nam je zamisliti vaš život. Kako provodite vrije-
me? Nemojte nikako misliti da vam pišem iz sažaljenja, pi-
šem zbog prijateljstva, želim vam biti prijatelj, važno je imati
prijatelje.

Moj sin nacrtao je jedan crtež iz kojeg vidite znamenit-
osti grada u kojem živimo: dvorac, gradski toranj sa sa-
tom... Naš grad potječe iz srednjeg vijeka, lijep je i ljeti ga
puno turista posjećuje.

Toliko za ovaj put, šaljem vam poljupce i uskoro ću vam
opet pisati.

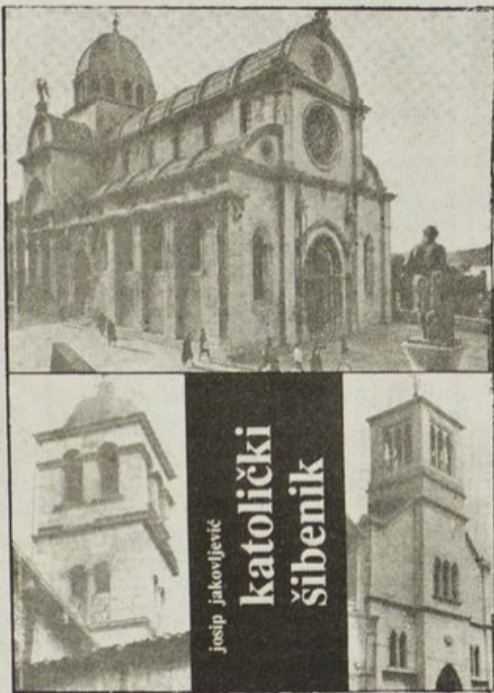
Budi dobar prema mami. Siguran sam da si krasan dje-
čak.

prof. IVICA SUMIĆ

PROMOCIJE

»KATOLIČKI ŠIBENIK« J. JAKOVljevića

Nakon pet knjiga šjor Josipa Jakovljevića izašlih u razdoblju od 1956. pa do 1990.: »40. godina nogometa u Šibeniku«, »Kazivanja o Šibeniku«, »Šibenik na razglednicama« i »Šibenik, najveća gradska jezgra u Dalmaciji«, minulog je ponedjeljka u Bratimskoj kući Nove crkve, promovirana i posljednja knjiga pisca koji je čitav svoj opus posvetio Šibeniku: »Katolički Šibenik«. U nazočnosti predstavnika Skupštine općine Šibenik, točnije Sekretarijata za društvene djelatnosti, predstavnika šibenske biskupije i mnogih prijatelja Josipa Jakovljevića, najviše se pljeskalo kada je pisac jedan primjerak svoje knjige poklonio časnoj sestri Mariji Kulonja, starješici samostana sestara dominikanki na Gorici, koja je, zajedno sa šjor Josom maturirala u šibenskoj gimnaziji 1940. godine. Najnovija knjiga Josipa Jakovljevića »Katolički Šibenik«, koju je u vlastitom izdanju tiskao pisac u šibenskom »Kačiću«, s fotografijama šibenskog novinara i foto-reportera Joška Čelara, bilježi sve sakralne objekte u Šibeniku, prvi put na jednom mjestu u literaturi koja je do danas o Šibeniku izašla. Na knjizi je Josip Jakovljević radio godinu i pol, a prema njegovim riječima, što je u prologu istakao i prof. Ivo Livaković, jedna od većih zapreka u radu bio je nedostatak literature. Josip Jakovljević koristio se u najvećoj mjeri dostupnom gradom Gradskog arhiva, a u Sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, i s jednim engleskim izvorom, koji o šibenskoj katedrali piše kao o jednom od najznačajnijih crkvenih spomenika u Evropi. Povijest biskupije Šibenik, prikazao je kroz biografije četrdeset i sedmoric šibenskih biskupa.

»S tom knjigom, mislim da sam dao svoj skroman doprinos izučavanju povijesti grada Šibenika« — rekao je šjor Josi.

A svoj doprinos, da mala proslava u bratimskoj kući, uz fritule i prošek, i čakulu prijatelja, bude onakva kako je šjor Josi želio i ostvario, dao je i Vinko Šarić, nudeći nazočne smričkama modruljama, pualicama. Jedino što nije htio otkriti, jest mjesto gdje ih je ubrao. **B.P.**

PROMIŠLJANJE MORALNIH I MISAONIH VREDNOTA IZVAN VREMENA I PROSTORA

Piše: Dr. Ante ROMAC

ZBILJA I ZAMISAO

Blažen li je koji rod svoj štije,
Na prošlost i budućnost se kuje!
August Senoa

Htio bih, za dobro svog naroda, mnogo toga reći. Ne znam, bi li bilo poželjnije naznačivati ono što bismo u budućnosti trebali činiti za svoj mir i sreću ili bi bilo nužnije govoriti kako se oduprijeti tuži i tjeskobi, koja nas tišti zbog jednog stanja u kom se nalazi naša Domovina, naša Hrvatska. Čini mi se, da nema pojedinca među nama, koji se ne osjeća poniženim, ugroženo dostojanstvo što nam prirediše pripadnici susjednog naroda uistinu je veliko. Teži je osjećaj što su nas ponizili nego ucivilili. Oskrnaviše nam svetišta, teritorij, ugled, samouvjerenje i mir; natjeraše nas da se latimo oružja, izazvaše u nama osjećaje koje nismo željeli. Ali, ako se predamo tome raspoloženju sami ćemo sebi još više otrovati duh i zagorčati budućnosti sudbinu. Zato predlažem: izliječiti rane i zdravo živjeti. Kao prvo, mislim, da Hrvati nakon gorkih iskustava trebaju razvijati dvije vrste sposobnosti podjednako. Sposobnost stvariti i stjecati, ali i sposobnost obraniti stečeno. Dopusnite, poslušit ću se jednim navodom iz teksta što sam ga za jednu svečanu zgodu ranije pripremio: »Zabilješke u povijesti kao i zapazanja u sadašnjosti dovode do opravdane tvrdnje, a koju razumski treba prihvatiti, tuđinci u pravilu dolaze po nešto bez obzira na to da li što ili ništa ne donose. A više dolaze po nešto što je u duhovnoj i biološkoj nego u materijalnoj stvarnosti. Neiskusni, neoprezni i naivni narodi rijetko su se branili, a još rjeđe zaštitili pred nadošlicama.

Sve ovo govorim želeći ukazati koji odgovoran i krupan a istančano satkan zadatak očekuje Hrvatsku kao državu i mladu našu demokraciju. Sačuvaj nas Bože, da netko sa šakom novčanica, krupnim mitom ili vještini nagovorom, ratnom silom ili ... unakazi ovaj dar sunca, neba, mora, stijenja, duha i biologije.

I ne samo, da imamo izvanjski dar ovoga tla i podneblja. Naš dar i to još veći leži u nama samo ga, kako zadnji put rekoh, trebamo razbuditi. Prije nekoliko mjeseci o hrvatskoj stvaralačkoj sposobnosti, koja nam svugdje pribavlja ugled također sam pisao: »Čitava naselja hrvatskih ljudi u Australiji, Novom Zelandu, Filipinima, Južnoj Americi, na Islandu, Turskoj, Italiji, pa osim Židova i Armenaca nitko nije toliko rastrkan po čitavom svijetu. Povijesne zabilješke kazuju, da smo u nove krajeve stizali kao vrsni ribari, mornari, vionogradari, graditelji, učitelji, umjetnici, dvorski savjetnici i časnici. Već po starim načelima imali smo značaj gospodskog naroda«. Uočljivo je, da nigdje po svijetu nismo dolazili kao ratnici, nismo nasrtali, palili, progonili, ubijali. Odatle se u nas stvorilo uvjerenje i ono nam je postalo značajka, da se bez ratovanja može i treba živjeti. Nažalost, morat ćemo prihvatiti istinu da bi trebalo, ali da se ovdje ne može. Želimo li obraniti Hrvatsku morat ćemo naučiti ratovati.

Eh, kako bi bilo lijepo živjeti u miru, kad nam susjedi ne bi bili neprijatelji. Zamislimo izvan grube zbilje, npr. naš voljeni grad Šibenik. Na rtu Mandaline nevelik ali privlačan hotel pun dragih, uglađenih, prijateljskih i uglednih gostiju. »Šipad« i »Luka« puni turističkih maloležajnih brodića, mediteransko raslinje, a iznad njega ugodne privatne radnje od cvjećarske do zlatarske. Sadašnji Hotel »Krka« preuređen, proširen, a uz njega bankarski centar, koncertna dvorana, polemički klub, čitaonica, razni saloni i danonočno mnoštvo ljudi, prolaznika i domaćih. Sadašnja obala puna cvijeća, dugo gradsko šetalište, a u pozadini općinska uprava i muzejski dio grada s predivnom i nezaobilaznom Katedralom. Dolac bi mi bio slikarska, kiparska, pjesnička i finoobrtnička četvrt. Od zlatara do prodavača u suvenirnicama. Ali da grad pored dužine uz more dobije i širinu prema sjeveru, dalo bi se sasvim lako postići. Spomenik kralju Krešimiru stavio bih iznad grada u blizinu jedne tvrđave. Ne zamjerite mi, ali bih se o tome malo više raspricao. Uredio bih na poseban način od obale, od juga prema sjeveru, uličice koje bi do njega vodile. Ostale bi kamene i uske ulice, s kamenim starinskim stepenicama. I kućice bi bile starinske, ljupke s puno cvijeća iza kojeg bi na prolaznike gledale naše Oršule, Tone i Marije. Na balkonima bi se pojavljivale ljupke šolarke, službenice, krojačice ili domaćice. Intelektualke također. Turistički vodiči bi na tom »hodočašću« do tvrđave i spomenika imali što kazivati: povijest,

običaje, mentalitet, zgodu, pjesmu, vino i srdele. Ukusni mali dućani nastali u bivšim konobama i alatnicama govorili bi mediteranskim i hrvatskim jezikom samim svojim izgledom. Ovamo bi bila cvjećarna, tamo suvenirnica, a pored njih voćarnica. Turist bi mogao kupiti cvijeće, suvenir i zasladiti se voćem, da put do spomenika ne bude »služben«, pun obveze, nego ugodan i zanimljiv. Da mu pogled pane i na voćaricu. Stabiliha, okretina, jedra voćarica dozvala bi u svijest strancu, da je njena baka na glavi mogla nositi i stotinu kilograma tereta. Ili ljupka cvjećarica npr. tankih usana, vedrih očiju, khrke građe, tananih a okretnih ruku mogla bi istom strancu puno reći o tome, da su ovdje ljudi pjesnici, muzičari, pjevači, filozofski znanstvenici i svakovrsni umjetnici. (Tako bi stranac, ne opazivši umor popeo do spomenika i tvrđave.)

Restoran, crkva, mnoštvo privatnih ponudila, usluga i mnogo privlačnog i zamamnog moglo bi se tu naći. I spomenik, kao kruna nagrade, za prijedenu put. A taj spomenik u mojoj zamisli već sad bi bio izazov svim svjetskim kiparima. Oprostite što ću ga opisivati kao da već tamo postoji. Uostalom, zašto mašta ne bi pokazala put zbilji i stvorila je? »Vranac njegovog veličanstva, kralja Petra Krešimira, oslonio se na zadnje noge, a prvima kao da želi preskočiti silnu širinu Jadranskog mora. Plemenita snažna sorta kao da nije osjetila umor od daleka puta iz istočne Bosne, kamo je Kralj bio u obilasku svojih posjeda i države. Snažna, draga luda, vranac ukoso istegao vrat prema tvrđavi i kao da rže, njišti, ljuti se i kao da još prijeti. Sav kipti muškom nezauzdanošću i zahitjevanošću. Svojsva mu se još više ističu ako se u istom trenu baci pogled na tvrđavu. Ona mima, snažna, zdrava, širokih grudi i ramena kao da mu želi reći — Budi dobar dragi moji ljutiša. — Ne mogu vam bolje dočarati tu sliku nego pomišlju na mnoge sestrice, koje s nježnošću grle svog mladog ali ljutitog brata. Muška silovitost i ženska pomirljivost: ljubav je oduvijek počivala na razlikama.

I dok snažni konj, kao sklad snage i mišića samo što ne eksplodira i ne zgazi sve oko sebe, jer nema tjelesne snage što mu uzde može zategnuti, Njegovo Veličanstvo sjedi u sedlu zagledano u daljinu ali nije lako razabrati vuče li ga čežnja tamo na otoke ili rebire dojmova iz onog dijela kraljevstva odakle kao da je upravo stigao. Sjedi na konju i nekom višom moći ravna snažnom životinjom. Bez trzanja, bez naprezanja. Kraljevski duh s neusiljenom elegancijom vlada konjem i tvrđavom i okolinom i ljudima. Nema sumnje da posjeduje nadnaravne moći.

Eto, tako bih samo naznačio prostranstvo grada Šibenika prepuštivši da ovakvu ili sličnu zamisao odjelotvore stručni i pozvani djelatnici.

Nažalost, nažalost nije vrijeme prepuštiti se slatkim sanjama o stvaranju i užicima kad nam je pred vratima netko tko bi sve to oteo, razrušio i iznova nas ponizio i raskrvario. Red je pola snage dati na rad, a drugu polovicu na rat. Jer dragi čitatelji slaba je utjeha što će nam ova ili ona svjetska snaga pomoći da privremeno dobijemo mir. Mi ovakvi kakvi jesmo sa ponekim susjedima kakvi oni jesu, nećemo imati trajnog mira dok im ne budemo mogli odgovoriti jednakom mjerom u onome u čemu se vide jačima. Za hrvatski duh javlja se ključno pitanje. Ili će odgoj mladeži postaviti tako da postoji jedinstveni kolektivni i nacionalni nazor na svijet i po tome bi bez narodne nošnje bio prepoznatljiv svaki Hrvat, ili će odgajati jake osobnosti snalažljive i lako uklopjive u svakoj sredini, a da im hrvatska pripadnost ne bude prepoznatljiva. Ovo napominjem stoga što mi se čini da smo u svom nacionalnom odgoju dobrano zapustili nacionalno neustrašivo obojiti. Da samo spomenem, nisu npr. Ivo Nakić, Ante Marković, Ivica Osim izdajnici hrvatstva nego im je možda uzmanjkalo htijenja hrabro se postaviti u obrani hrvatstva. Buduće generacije naših ljudi ne smiju biti odgajane s tom manjkavošću. Osobno mislim da je to prvo i najvažnije pitanje na hrvatskoj političkoj pozornici. Moramo postati svjesni svog obilježja, da smo granica i predzide jednog svijeta prema drugome. Slažem se da će u dalekoj budućnosti prevladati razum i široka kultura, ali dotle divljaštvo ne samo da se neće primiriti nego će možda mnogo puta uzeti sebi da ima pravo podivljati.

DVANAESTODNEVNA TURNEJA KLAPE »JADRIJA« PO NJEMAČKOJ

ODUŠEVljena PUBLIKA

Minulog tjedna, nakon što je u Kölnu i Nürnbergu dvanaest dana pjevala, klapa »Jadrija« vratila se u Šibenik. Bez sumnje, svojim pjesmama o Dalmaciji i Hrvatskoj, »Jadrija« je i na ovoj turneji oduševila brojnu publiku: iseljene Hrvate i njihove prijatelje Nijemce. U »Jadriji« posebno ističu uspješan koncert u hrvatskoj crkvi u Kölnu, ali su snažne i impresije s manje formalnih, ali jednako uspješnih nastupa.

I ovo gostovanje klapa »Jadrija«, kao i ono što mu je prethodilo ovoga ljeta, os-

tvareno je na poticaj Odbora za pomoć Hrvatskoj, kojeg su osnovali naši iseljenici, i u kojem odlučuju mnogi rođeni na području Šibenika. Za Domovinu taj odbor izdvaja milijunske svote maraka, od kojih je mnogo novca stiglo i u Šibenik, raznim oblicima pomoći. Ali, još uvijek nije vrijeme za iznošenje detalja. Tako barem kaže Stipe Grubišić, ugledni hrvatski iseljenik i član Odbora u Njemačkoj, koji se vratio s klapom »Jadrija« i u Šibeniku dogovorio novu pomoć. **B.P.**

UZ DAN MRTVIH

KONCERT »KOLA«

Mješoviti pjevački zbor »Kola«, priredit će u ponedjeljak 2. studenoga u Katedrali sv. Jakova, koncert duhovne glazbe »In memoriam«. Riječ je o tradicionalnom koncertu kojeg »kolaši« na Dan mrtvih posvećuju u spomen svim preminulim članovima Zbora kao i Šibenčanima kojima je pjesma »Kola« bila nedjeljni dio života. Ovogodišnji koncert uz to priređuje se i u spomen poginulih branitelja Šibenika. U programu će biti izvedene skladbe F. Wullnera, I. Lukačića,

I. Levandovskog, G.F. Mandela, J. Arcadelta, R. Thompsona i V. Lisinskog. Na koncertu će sudjelovati i Djevojački zbor Glazbene škole Ivana Lukačića, te solistica Dragana Brkić, učenica IV. razreda spomenute škole. Orguljaška pratnja prof. Helena Bojić i Damir Lučev. Zborovima će ravnati maestro Nikola Bašić i prof. Branko Rožanković. Početak koncerta je u 19 sati. **N.F.**

INFORMATIVNI
CENTAR
ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka i radio difuzna organizacija Informativni centar v.d. upravitelja Informativnog centra: ZDRAVKO KEDŽO

Uređuje redakcijski kolegij: Josipa Petrina, Živana Podrug, Mirko Seku-

lić, Diana Ferić, Branimir Periša, Nevena Friganović, Stjepan Baranović, Ivica Poljičak, Đuro Bećir, fotoreporter Vilson Polić

v.d. odgovornog urednika »Šibenskog lista«: IVAN BURIC

Uredništvo: Ulica Božidara Petranovića 3, Šibenik

Telefoni: direktor 29-480, uredništvo

25-295, propaganda 25-606, režija 23-222

Telefaks: 25-606
Pretpлата na list za tri mjeseca 650, za pola godine 1300, a za godinu 2600.

Žiro-račun 34600-603-976 kod SDK Šibenik.
Rješenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kul-

туру Republike Hrvatske, broj 2829 I-1978.

»Šibenski list« oslobođen je osnovnog poreza na promet.

OGLASI:

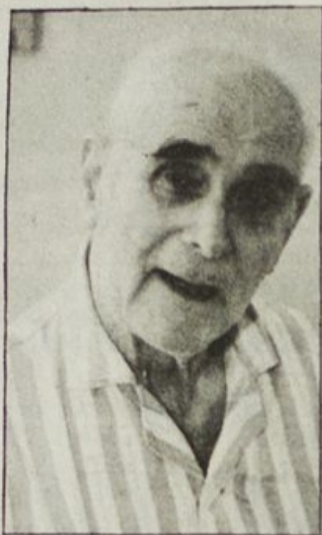
1 cm / 1 stupac 200 HRD, mali oglasi, obavijesti građana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenikom.

TISAK: »Slobodna Dalmacija« — novine, d.d., Split

VINKO JURIŠIĆ-MIŠKETA, JEDINI ŽIVI OLIMPIJAC
LEGENDARNOG »KRKINA« OSMERCA

NAJVAŽNIJE NANI JE BILO DOBITI SPLIĆANE!

Plakati veslačkog kluba »Krka« već danima pozivaju mlade šibenčane da osvježe zamrli veslačku krv i održe tradiciju šibenskog veslanja. U sjeni te neke nove mladosti, u Ulici Matije Gupca, u obiteljskoj kući na broju 56 živi 83-godišnji Vinko Jurišić-Mišketa, jedini preživjeli olimpijac iz posade »Krkina« osmerca, koja je na Olimpijadi 1936. ime Šibenika pronijela do Berlina.

— Osamdeset i tri godine, velike su to godine, kaže šjor Vinko. Već tri godine leži u postelji, jedva pokretan zbog deformacije kralježnice, koju nosi čitav život i koja ga je u posljednjih nekoliko godina uskratila za hodanje. Soba je puna njegovih slika iz mladosti, na kojima je čovjek valovite kose i snažne građe, iz vremena kada je cili grad živjela za »Kрку«, i samo vika — »Krkka«, »Krkka«. Dvanaest puta bio je prvak tadašnje Jugoslavije, u vremenu od 1932. kada je prvi put uzeo veslo u ruke, pa do 1947. kada je zauvijek prestao aktivno dolaziti na dolučki »šponton«, i otišao veslati u Smederevo, kad se osnovao tamošnji klub. U »posadi snova« bili su još Linardo Bujas, Špiro Grubišić-Longa, Josip Bojka, Slavko Roša, Stipe Krnčević, dr. Alujević (imena se šjor Vinko ne sjeća), Mile Blaće, i također, za pamćenje Vinka Jurišića, bezimni Vojvodić. Dok gleda u dlanove, koji su nekada bili tvrdi od veslačkih žu-

lja, šjor Mišketa, u svojoj 83. godini ruši mit o sebi, »Krkki« i ljudima s kojima je veslao. Pa kaže da je uspjeh u Berlinu, kada je »Krkka« kao prvak države reprezentirala tadašnju Jugoslaviju, to osmo mjesto izuzetno za znanje koje su oni tada imali. Isto kao i bronca u Evropi odvesiana 1933. na prvenstvu u Mađarskoj.

Račune je počeo svoditi prije petnaestak godina. Tada je naslućivao, možda se i bojao priznati, ali je u dugim danima ležanja zaključio sa sigurnošću da oni tada ništa nisu znali. »Jedan je bija težak, jedan radija u fabriki, jedan na obali, ja san

bija postolar, treninzi slabi, nije ni trener znao puno... I sada se pitan kako smo mi uoče nešto osvajali. Ništa nismo imali osin sirove snage, natjecanja među sobom. Hranarine nismo imali, osin šta bi nas počastilo večeron kad bi postali prvaci države, tako ti je to...»

● **Ali, ipak ste bili među najboljima?**

— Je, ali nas je gonija dišpet. Sve što smo tili u životu, bilo je da budemo bolji od Splićana. To je bila ljubav i ambicija.

— Pa jeste li?
— »Možda i jesmo bili bolji« — govori šjor Mišketa, ali kurve su Splićani, uvik su oni znali okrenuti na svoju. A sada mi se pari, znan, da više nema toliko interesa, svi tražu samo šolde. A nas stare malo su i posjećivali kroz sve ove godine, iman par priznanja, i tako ti to ide...»

Nakon veslanja, šjor Vinko Mišketa, inače vrstan postolar stare meštarske garde, bavio se i kuglanjem, čak bio i prvak Jugoslavije. O tome svjedoče brojna priznanja, fotografije, još uvijek snažna statura nekadašnjeg olimpijca. Politikom se nije bavio, ali vijesti sluša redovito. Uglavnom, mnogo mu je toga postalo jasnije kada se poslom obreo u Bosanskom Grahovu, osam dana nakon ubojstva kralja Aleksandra. Jedan je balavac rekao drugome: »Dodaj mi nož, da zakoljem Sokca!«

B. PERIŠA
(Snimio: R. GÖGER)

Fond za financiranje stambeno-komunalne djelatnosti za područje Vodica i Srime, uz suglasnost Izvršnoga vijeća Skupštine Općine Šibenik od 15. rujna 1992. godine,

raspisuje

NATJEČAJ

za imenovanje direktora Fonda

Uvjeti:

- Opći uvjeti za zasnivanje radnog odnosa,
 - Visoka stručna sprema građevinskog, pravnog i pedagoškog smjera.
- Imenovanje se obavlja na vrijeme od 4 godine. Prijave s dokazima o udovoljavanju navedenih uvjeta upućuju se Fondu za financiranje stambeno-komunalnih djelatnosti za područje Vodica i Srime, u roku od 8 (osam) dana od objave natječaja u »Šibenskom listu«. Po završetku natječajnog roka, prijave će se prosljediti Izvršnom vijeću, koje će utvrditi prijedlog, a Skupština Općine Šibenik će izvršiti imenovanje direktora.

MALI OGLASI TELEFON: 25-606

PRODAJEM vinograd, sa petstadeset loza (550) u Donjem polju. Javiti se na telefon 37-857. (2239)

PRODAJEM kuću u Šibeniku uređenu s pogledom i mogućnošću poslovnog prostora ili je mijenjam za parcelu uz more. Javiti se na telefon 059/23-466. (2240)

ZAPOSLENA žena s djetetom traži garsonijeru na Baldekinu. Ponude na telefon 22-711, od 10 do 11 i od 17 do 18 sati svakog dana osim subote i nedjelje (2241)

PRODAJE se mlin za mljevenje žita s prirodnim kamenom i pogonom na monofaznu struju. Cijena povoljna. Informacije na telefon 37-331. (2242)

IZNAJMLJUJEM poslovni prostor površine 16 četvornih metara. Javiti se na telefon 29-554. (2243)

PRODAJEM termoakumulacijsku peć jačine 4,5 KW. Javiti se na telefon 42-965, poslije 15 sati. (2244)

IZNAJMLJUJEM dvosoban stan, polunamješten na Šubičevcu. Telefon 83-706. (2245)

PRODAJEM pet komada sobnih vrata, mahagonij, veličine 71x200 s otvorom za staklo u sredini i plinsko kuhalo s bocom od 5 kg. Sve staro godinu dana, vrata nekorištena. Informacije na telefon 26-377, iza 15 sati. (2246)

IZNAJMLJUJE se poslovni prostor površine oko 50 četvornih metara u Ljubljanskoj ulici. Potrebna dogradnja. Informacije na telefon 23-233. (2247)

TRAŽIM komforan dvosoban ili trosoban stan u centru grada. Javiti se na telefon 23-992. (2248)

REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI FOND SOCIJALNE ZAŠTITE
PODRUŽNICA ŠIBENIK
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
KLASA: 112-02/92-01/17
URBROJ: 2182-19-03/2-92-1
Šibenik, 28. 10. 1992.

Na temelju članka 7. Pravilnika o radnim odnosima Centra za socijalni rad, Podružnica Šibenik,

raspisuje se

NATJEČAJ

za obavljanje poslova i radnih zadataka u Centru za socijalni rad, Podružnica Šibenik
— **DIPLOMIRANI SOCIJALNI RADNIK**
— VSS, pripravnik, jedan (1) izvršitelj na neodređeno vrijeme.

Uvjeti:

Osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa kandidat mora da ispunjava i ove uvjete:
— VII stupanj stručne spreme, socijalnog usmjerenja.

Rok:

Rok za podnošenje prijave je osam (8) dana od objave Natječaja u »Šibenskom listu« Šibenik. Uz prijavu kandidat je dužan priložiti:

— dokaz o završenom obrazovanju
— dokaz o državljanstvu Republike Hrvatske.

Sudionici natječaja o rezultatu izbora bit će obaviješteni u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o izboru.

IZ MATIČNOG UREDA

ROĐENI

Dobili kćerku: Robert i Antonija Pleslić, Smiljan i Ruža Šandrić, Zoran Miletić i Dinka Živković, Bore i Jadranka Vranić, Izet i Hedija Snaga, Željko i Zdravka Dobra, Edhem i Ulifeta Prijčić, Miroslav i Ines Vučenović, Ferdinand i Nada Sudar, Drago i Marina Validžić, Vlade i Vinka Vukas.

Dobili sina: Špiro i Mira Jurić, Marko i Silvana Ponoš, Ivica i Kristina Bakula, Stjepan i Mirjana Skelin, Željko i Zdenka Stančić, Mile i Luca Vrljević, Milenko i Jela Copic, Vinko i Danka Gašpar, Zvonko i Suzana Dubravica, Nik i Ljiza Bisaku.

VJENČANI

Aleksandra Perišić i Josip Koštan, Nada Radanović i Joso Verović, Mirajan Parenta i Zvonimir Nakić, Dubravka Juras i Nikša Grugurev, Daniela Blažević i Zdravko Budiša.

UMRLI

Nada Rončević (65), Ivica Erak (74), Krešimir Jurković (56), Paško Antunac (55), Mate Koštan (93).

U SJEĆANJE

**GOJKO
SLAVICA**
31. X. 1991.
— 31. X. 1992.

Uz misli i sjećanja na Tebe moje vrijeme je zaustavljeno.
Ivana

(56)

U SJEĆANJE

**MILE
MIKULANDRA**
— MIČO
3. 11. 1988.
— 3. 11. 1992.

Vrijeme prolazi, ali ne briše sjećanja na tvoj lik. Tuga i bol ostaju. Vječno ćeš živjeti u našim mislima.
Tvoja supruga Ljubica te djeca: Marko, Duje, Miro, Jere i Zoran s obiteljima.

(57)

PRIVATNO PODUZEĆE

DOS
d.o.o. Drniš

POSLOVNICA ŠIBENIK

JADRANSKO
osiguranje d.d. Split

nudi
**OSIGURANJE AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI**

Kod istih cijena osiguranja najpovoljniji uvjeti plaćanja.

- popust 10 posto kod gotovinskog plaćanja
- tri rate kod plaćanja čekovima građana, prva kod sklapanja ugovora, te svaka slijedeća po isteku 30 dana
- dvije rate za pravne osobe, prva odmah, a druga po isteku 30 dana. Prihvaćamo popuste ostvarene kod drugih osiguratelja, uz predočenje ranije police osiguranja.

PRIVATNO PODUZEĆE »DOS«

nudi također

INFORMATIČKI INŽENJERING

- hardware
- software po želji korisnika
- gotovi paketi aplikacija za mala poduzeća

Radno vrijeme svaki dan od 8 do 13 i od 17 do 20 sati, subotom od 8 do 13 sati. **Telefoni:** 29-366 i 29-368.

Ulica Vladimira Nazora 11 — kod picerije »FORUM«.

UGIBNICE

ZNANA PAŠČAD NAGRIZA HRVATSKU

Tko je u životu previše gledao — gavrani mu iskopaju oči» (Francois Villon). To je stvarno on rekao. I valjda je bio u pravu. Jer se i takve (ili barem slične) stvari u ljudskom životu i življenju događaju. A događa se, to jest zbiva, i to da u (zasad) jednom južnohrvatskom (iliti dalmatinskom) dnevniku pročitamo, kao zaključak jednog (pisca ovih raščlamba ljudski dragog!) kolumnista: «Postojeći sistem 'hrvatske nacionalne države', 'nacije iznad svega', iznad prava čovjeka, pojedinca, te ciljeva koje postavlja i štiti država, MAKAR BILA I HRVATSKA, nisu nikakve prijelazne greške — nego srž početka NOVOG TOTALITARIZMA — koji je 'radničku klasu' zamijenio 'nacijom'. Tako eto, posredstvom (polu)rečenog dnevnika 'istine' o Hrvatskoj čitaju (a bogme pomalo i 'upijaju!') Šibenčani. Zasi-gurno se neki već unaprijed s naznačenim i slažu. Jer im je u IDEOLOŠKIM ZASADAMA ODAVNO UTKANO ANTIHRVATSTVO ma kako se ono neuspješno ushtjelo zakukuljiti. Spomenutom stajalištu nema se razloga, naravno, suprotstavljati drugačije nego uporabom BAŠ SLOBODNOG TISKA, jer da toga nije vruga bi nerečeni komentator uspijevao čitateljstvu, pod plaštom nezavisnosti i objektivnosti — poturati polu-četnički jugocinizam. A u prilici je da to čini. I nije mu loše dok to, uistinu, bezobrazno radi. Nekima drugima biva od te rabote, međutim, dodatna muka.

Muka zarad ČINJENICE da su ONI JOŠ UVJEK NA SCENI i da neometano nastavljaju NOVINARSKU ANTIHRVATSKU RABOTU. I jesu do- zlaboga (i uvelike) lukavi: 'opale' po četnicima, pa onda s punim potpisom RASTURAJU SVE ŠTO JE DRŽAVOTVORNOM HRVATSTVU DUŠA I SRCE. Ali ih dobro znamo.

Loše je u svemu to što im oni koji ih ne znaju DAVAJU (JOŠ UVJEK) POVJERENJE! Kosovsko-udbaško-komitetska paščad i dalje nagriza Hrvatsku. ZNA SE tko im je to omogućio. Naravno i dabome.»

IZMIŠLJENE MUKE JUGOKOMUNISTIČKIH PRAVDAŠA

Mnogi su 'naši' politički ljudi veliki Jugoslaveni sve dok imaju priliku pod zaštitom te orijentacije stjecati materijalnu korist, iliti, jednostavno rečeno, da krađu. A kad jednoga dana prevrše mjeru čak i po kriterijima njihova soja, pa ih sami njihovi sudrugovi razotkriju, pa im zaprijeti neminovni pad, postaju naglo veliki Hrvati: draže im je pasti kao hrvatske žrtve nego kao jugokomunistički kompromitiraju hrvatstvo!«. Baš tako (i nikako drukčije) razmišlja jedan istaknuti hrvatski akademik (književnik), čovjek kojemu se NE MOŽE postaviti zločesto (ali utemeljeno na činjenicama) pitanje što je radio u razdoblju tzv. (i takonazvanog) jednourni- lja komunističko-boljševičkog ozračja. Ne može. Ali i u Šibeniku DANAS ima tzv. VELIKIH HRVATA (takvima se, da ne bi bilo jalovih nesporedama predstavljaju!) koje tvoritelj ovih skromnih osvrtu pozna IZ ONIH VREMENA kao — skojevski ograničene, partijsko-

-agitpropovski uzgojene, a hapsački profesijom usadene — ČVRSTE ANTIHRVATE i promicatelje grdnih jugoslavstujućih odrednica. A radi se o fakultetsko obrazovanim spodobama.

A riječ je o tzv. dobrim i poštenim ljudima. Malo morgen! Kad bi se nekom aparaturom mjerila čistoća njihove savjesti i nagnuće izvornom (to jest NE INTERESNOM) hrvatstvu — «vagaonica» bi iskazala (to jest pokazala) veliku ništice. Ako su se provadali za dobro plaćena i tzv. ugledna radna mjesta, takva što su dopuštala KROJENJE ŽIVOTA DRUGIH (I NJIHOVIH OBITE- LJJI!), ako su POLITIČKI PADALI samo zarad neosnovanog uzleta na hijerarhijskim listama — vruga da se zbog toga mogu predstavljati HRVATSKIM MUČENICIMA. Oni koji su mučili, na ovaj ili onaj način druge — kako takve spodobu, u ovome Šibeniku mogu DANAS KOTIRATI KAO UVAŽENI HRVATI. Kao da nemamo pamćenje. Kao da smo zaboravili. Kao da smo oprostili.

RAŠČLAMBE

UDVOJENOSTI

TEŠKO BABU BEZ POZNATIH STRIČEVA

Ići sve dalje i dalje znači opet se vraćati«. To mudroslovlje pripada Lao-Ceu, utemeljitelju taoizma i bome da se može nazvati (to jest okrstiti) izgovorom kojemu se ni danas nema što prigovoriti. Jer nas život uči (i podučava) da odlasci nisu uvijek i nepovraci, a da, zauzvrat, često jesu ponovna viđenja. I vidjesmo tako minulih dana simptičnu sup- rugu jednog, da se tako izrazimo, odbjeglog gostujućeg šibenskog Srbina, čovjeka, dakle, kojemu generacijsko korije- nje nije usađeno u šibensko tlo. I sjetismo se u tom trenutku da SUDBINE uistinu jesu prevrtljive. Hoćemo, naime, kazati da se u životu (iliti tzv. življenju) često događaju i zbivaju ne- pravde koje se — ako se htjelo i da se ushtjelo — moglo iz- bjeći. Ili, barem, ljudski ublažiti. Velimo tako zarad onih koji i danas (a to znači JOŠ UVJEK) lupetaju o nekakvom revan- šizmu pobjedničkih struktura (jer to se o IZVORNOM HDZ-U VIŠE I NE RADI!) — premda toga, barem u ovim našim ši-

benskim odrednicama, gotovo i nije bilo. Zapravo, iz nama dopustivog (to jest sagledivog vidokruga i obzorja) ne možemo ni uz najbolju volju (ČAK I KAD BISMO TO ŽELJELI I HTJELI) obaviti potir činjenici da je jedna profesorica, pripadnica srpskog naroda, ostala bez posla samo zarad toga što se nije imalo sluha za rješavanje možebitnih «rupa» iz prošlog sustava. Samo je loše (po nama i ljudski sveubitač- no) ako se krive Drine komunističkog jednourni- lja i srpskog četnikovanja razbijaju o glavu osobe koja, koliko nam je znano, NIŠTA KONKRETNO nije uradila protiv hrvat- stva i domovine Hrvatske. Čak ćemo biti poštteni pa ćemo ustvrditi (A TO BI SE AKO USTREBA MOGLO I DOKAZATI) da je bilo na desetke drugih (i Hrvata i Srba) koje je ta nemi- la sudbina besposličarenja s puno više razloga mogla pogo- diti. Samo što neki imaju «sreće». Ili veze!

OTPADNICI

TAJNE LISTE ZNANIH DOUŠNIKA

B rus ne može sjeći drva. Ali može naoštiti sjekiru da bi ona sjekla«. Tu mudrost jednog, premda ne više živog, vjeroučitelja «ukrali» smo iz sječa- nja zarad raščlambe onih koji nrmore da se teza o tzv. općem pomirenju Hrvata shvaća onako kako to odgovara vladajućoj stranci. A nije tako. Nije bogme i zbog činjenice što je glavarima ZNA SE partije posme jasno da nema mire- nja između ognja i vatre, to jest da se ne mogu (NITI SMIJU ILITI TRE- BAJU) pomiriti mučitelji i mučeni ako tom činu ne prethodi KAJA- NJE. Jer se neki iz hrvatskog nara- donosnog sklopa, ma gdje se oni danas SMJESTILI I UDOMILI, tre- baju OSVRNUTI NA OSOBNU PROŠLOST i vremenima u tim (ne tako jasnim) događajima. Prema to- me ne mogu biti u istoj ravni ŽRTVE I UZROČNICI KALVARIJA, jer ako su oni prije toliko i toliko godina stvarne (ili izmišljene, kako se shvati i prihvati!) neljudske čine PLATILI ŽIVOTIMA A NJIHOVI NA- RAŠTAJI ANATEMAMA — onda je, po ljudskoj i Božjoj, da i oni drugi — oni koji su u poraču PRAVILI GNJUSNA ZLODJELA — ispaštaju za svoje GRIJEHE. A to njihovo is- paštanje ne mora (niti treba, da se razumijemo!) biti — metak u čelo bez suđenja, križni put ili desetlje- ća po zatvorima već SAMO I JEDI- NO JAVNO KAJANJE. Jer su i Hrvati Hrvatima (a ne samo Srbi) nanosili gnjusobe, ubojstva i saka- čenja. A ima ih živih i neki su JOŠ UVJEK neocijenjeni, premda se ni- su u ničemu PROMIJENILI. Tako bi isto (ili barem slično) valjalo uraditi i sa znanim komitetsko-udbaškim doušnicima. Od kojih NIJE IMUN NI ŠIBENIK. Od kojih su neki i DOSE- LILI u ovaj grad. Pa, zbilja uistinu, ne treba ih DANAS I OVDJE sudski ganjati, ali ne bi bilo loše njihova IMENA JAVNO, TO JEST U TISKU OBJELODANITI. Tek toliko da se zna tko su bili ti ljudi i kakve su opačine radili. Samo, od toga, zasi- gurno, vruga da će išta biti, neće i zarad ČINJENICE što te nesreće baš zbog svojih postupaka vazda imaju produ. I naši znanici među njima, dabome.

PROTIMBE

NERAZUMNA ISKUŠENJA OLAKOG OPROSTA

Opraštanje je nutarnji, osobni ljudski čin, koji čovjek može učiniti ili ne učiniti. Oprostiti može samo onaj kome je nane- seno zlo. Ne može se ni u čije ime opraštati. To je čin koji pojedinac čini u skladu sa svojom savješću. Ako osoba na to nije spremna, ako ona to ne može ili neće, tada nije moguće nikoga nikakvim zakonom na to prisili- ti. Čin opraštanja ne spada ni u kak- vu instituciju, pa zvala se ona Država ili Crkva«. Tako, jednom priležnom zgodom, napisao i potpisao časni pater Ivo Martinić. Premda će, zasigurno, biti onih (a zna se i kojih i kakvih) koji će već na prvu, u ime tzv. viših inte- resa, izreći prosudbu da naznačeno motrište nije u redu, niti kako treba.

I na to, dabome, imaju pravo. Jer ni- kome ne treba (bez neke velike) oduzeti pravo na osobno promišlja- nje. Samo, ne možemo se složiti — a to jest našta odbacujemo i ocje- njujemo ga ništavom i neutemelje- nim — stajalište onih ŠETAČA DIČ- NOM POLJANOM koji, mada im NI-

ŠTA NIJE PORUŠENO I NITKO IM IZ RODA I PRIRODA NIJE STRADAO, lupetaju o izbjegavanju oprostila i u prilikama kad za to ima i mjesta i razloga. Jasno je, naravno, da se onima što su (i diljem šibenskog za- vičaja) PLJAČKALI, PALILI, UBIJALI, SILOVALI itd. ne može (niti smije) dati oprost, ma kako velik i značajan (pojedinaac ili institucija!) bio onaj što na to nagoni. Ali, onima drugima, oni- ma što svoje ruke nisu, DOKAZANO NISU, uprljali neljudskošću — VALJA I TREBA OPROSTITI. To ne znači, međutim, da se s njima sutra treba «ljubiti». Ima granica — u ljudskom i društvenom ponašanju i odnosu — koje se ne mogu prijeći. Jer bi to značilo odricanje od samoga sebe i zaborav patnji i nesreća što su «do- hvatile» hrvatski narod. (Ili nekog drugoga, uostalom). Dakle — četni- cima se ne može dati oprost, a oni- ma drugima nije ljudski (i bome da jest uvelike nepošteno!) natovariti na leđa (i savjest naraštaja što nadola- ze) životinjske čine njihovih sunarod- njaka. Dabome.

PRIPREMIO: ĐURO BEĆIR

INAČICE

POBJEDNIČKI DUH STVARNIH GUBITNIKA

Ako odustanete od pobjeđivanja, a da nikad niste pobijedili, onda ste tamo gdje ste bili na počet- ku: gubitnik«. Namjerice ne ka- nimmo podastrijeti kome pripada autor- stvo tog slogovnog izričaja, ali u njego- vu valjanost, to jest točnost i aktual- nost — malo tko pošten (i dobronam- jeran) može posumnjati. A što se tiče tzv. gubitnika bome da ih je bilo na svim stranama i u svim razdobljima, sa- mo se razlika između njih i onih koji su «kotirali» kao pobjednici svodila na SNAGU MOGUĆNOSTI IZNOŠENJA ISTINE. Pa nam tako, u jednom uistinu dragom razgovoru, jedan istaknuti šib- enčanin, bivši komunist a danas čov- jek sklon (to jest bez nekog posebno opipljivog razloga ili povoda naklonjen hadezeovskoj vlasti) reče i ovdjile ovo: «Ja u potpunosti DANAS I OVDJE podržavam aktualnu politiku, stranka na vlasti uglavnom radi (i djeluje) da ne može bolje, samo me, znaš, ponekad smeta što se ne distancira od onih koji su NAMA bili neprijateljima i suparnici- ma u danima kad se stvarala avnojev-

ska Hrvatska. Mi smo se za nju krvavo izborili«. Čovjek ima, naravno, pravo da tako promišlja, posebice mu nitko ne može ODUZETI PRAVO da tako rezo- nira ako on sam dopušta — inačice na tu (zadanu) temu. Ali, nažalost, moj stari znanik u tom pogledu nije odviše sagibljiv. Ostao je krut poput nekih drugih. I njemu naprosto ne ide u glavu nečije drugačije razmišljanje. Njemu ni danas nisu ništa drugo do FAŠISTIČ- KIH IZDAJNIKA oni časni ljudi koji su, iz Šibenika i drugih dalmatinskih mjes- ta, u travnju 1941. godine, bez ičije pri- sile i nagovaranja, odjezdili prema Za- grebu da bi bili na pomoći UPRAVO PROGLAŠENOM USKRŠNUĆU NEZA- VISNE DRŽAVE HRVATSKE. Oni su, po njemu, odrodi. A moj sugovornik (i njegova družina) što su te iste godi- ne (ili kasnije!) odlazili u Liku jesu li slutili, jesu li znali (I JELI IM BAREM DANAS JASNO) da su se — čast izuzecima, ličkim komunistima — pod ruku s čet- nicima borili protiv ipak hrvatske drža- ve!